Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 88. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 21-го КВІТНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK SATURDAY, APRIL 21, 1979 No. 88. VOL. LXXXVI.

Христос Воскрес — Воістину Воскрес

Українські теми і наші науковці на форумі Мічіганської Академії

Мавт Плезент, Міч. — 23-го і 24-го березня ц. р. в Гренд Валлей Стейтовому коледжі поблизу Гренд Репілса відбулася 83-тя річна сесія Мічіганської Академії Наук, членами якої є професори-науковці близько сорока університетів і коледжів Мічігану, а серед них і таких престижевих високих шкіл, як Університет Мічігану, Мічіганський Стейтовий Університет, Вейн Стейт Університет, Університет міста Детройту та інші. Доповідачами в тридцяти різних секціях бувають не лише члени Мічіганської Академії, а й науковці багатьох інших американських університетів і коледжів та дослідних установ. Цього року в тих секціях прочитано й передискутовано 315 наукових доповідей.

Протягом останніх семи років значну активність виявила Секція Слов'янських і Східньо-Европейських Студій, що її було так названо завдяки стараннім керівних органів УААУП професорів І. Каменецького і М. Степаненка (раніше ця секція мала назву Російської). Кількаразовими керівниками цієї Секції були професори-члени УААУП: Ася Гумецька, Ігор Каменецький і Микола Степаненко. Вони докладають багато зусиль, щоб на кожній сесії була українська тематика і щоб наші науковці з інших стейтів мали нагоду зустрітися із своїми колегами-мічіганцями та поділитися з ними своїми успіхами й новими працями з українознавства і слов'янознавства.

Цього року керівником Секції обрано проф. Асю Гумецьку, а її заступником проф. Миколу Степаненка. Вони вже взялися до підготови програми наукової сесії, що відбудеться 21 і 22 березня 1980 року в Вейн Стейт Університеті (в Детройті). В програмі 83-ої річної сесії, що вже відбулася, були такі українознавчі теми: „Значення філософського вчення Григорія Сковороди'', „Століття з дня народження Степана Васильченка'' (на жаль, доповідач д-р Г. Семенюк з Канади не прибула) і „Симон Петлюра — науковець і дослідник української культури''. Доповідачами на різні теми в цій секції були такі наші науковці: проф. Теодор Мацьків (тема: „Походження козаків'' з підкресленням походження й боротьби українського козацтва), проф. Зенон Кук (Університет Толідо, Огайо), Люба Цегельська-Гайнеман (Алма Коледж, Мічіген) і проф. Микола Степаненко.

Належить вияскравити той факт, що це вже вдруге протягом останніх чотирьох років на форумі Мічіганської Академії Наук була прочитана доповідь про Симона Петлюру (першу доповідь прочитав проф. Юрій Кульчицький з Йонгставнського університету, Огайо), цього разу — з нагоди століття з дня його народження, про що було зазначено в офіційній програмі Академії. Це, здається, вперше включено до програм американських наукових установ доповіді про Симона Петлюру, а в рік Симона Петлюри — це добрий і похвальний початок, гідний наслудівання.

Д-ра М. Снігуровича переобрано на голову Окружного Комітету Відділів УНС стейту Коннектикат

Ню Гейвен, Конн. (І. Т.). — Перевибір управи Округи, звіт представника Організаційної Комісії і організаційна програма Округи були головним предметом обговорення загальних зборів Окружного Комітету Відділів УНСоюзу стейту Коннектикат. У зборах взяли участь 22 представники, заступаючи 8 Відділів Округи, як рівнож головний організатор п. Василь Оріховський і головний радний проф. Іван Телюк.

Д-р Михайло Снігурович

Збори відкрив голова Округи д-р М. Снігурович, привітавши присутніх як рівнож хвилиною мовчанки вшановано пам'ять померлих членів Округи.

На предсідника зборів одноголосно обрано п. Тарасюка з Бріджпорту, а на секретаря п. В. Добчанського

(Закінчення на стор. 8)

Відбудеться виставка Омеляна Мазурика

Ню Йорк, Н. Й. (Л. Г.). — У днях від 29-го квітня до 6-го травня ц. р. включно, в галерії ОМУА, 136 — 2-га евеню, Ню Йорк, відбудеться виставка картин незвичайно цікавого маляра з Парижу. Мазурик народжений у 1937 році на Надсянню, закінчив Краківську та Паризьку Академії Мистецтв, мав уже кілька виставок в Парижі та різних країнах Европи, теж в Торонто та Чікаго. Багатьом відомий його іконостас в церкві св. Володимира в Парижі і каплиці в Сарселі. За свої ікони він одержав першу нагороду на міжнародній виставці сакрального мистецтва. Але на цій виставці, крім ікон, будуть оригінальні та інтригуючі пейзажі Мазурика. Це дуже особисті, символістично-сучасні малюнки, які годі описати словами, треба побачити їх і відчути вишуканість і містерію філософії О. Мазурика; його праці є доказом живучости нашої культури.

Омелян Мазурик

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

А. Юриняк

ВЕЛИКДЕНЬ

Великий день воскреслого життя:
Як щирістю наповнені серця
Бринять під гомін великодніх дзвонів!
І молодість безжурна, у вінках,
Встає барвисто, дзвінко оболонню
У ритмі Лади і Дніпра...

За тиском дружньої долоні
Цілунок братній вже міцнить
Сусід сусідові і стрічним, ледве знаним —
Сьогодні милим і бажаним:
„Великий День, Земляче-Друже, —
Устав Христос і смерть подужав!"
І радісна сльоза обом нам ув очах:
—„Еге ж, у день такий —
Так наче в Рідний Край,
у молодість вернувся...".
А з церкви молитовні чуть
священика слова:
— Христос Воскрес!
Христова правда все змогла —
Учімось правди у Христа!

Великдень 1979 р., Каліфорнія

Зліквідовано майже всі розбіжності відносно САЛТ II — твердить Білий Дім

Вашінгтон. — Минулої середи, 18-го квітня, речники Білого Дому повідомили, що під час їхніх недавніх нарад державному секретареві Сайрусові Венсові та совєтському амбасадорові Анатолієві Добринінові пощастило зліквідувати майже всі „серйозні розбіжності" відносно нового договору про обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II), а деякі проблеми „суто технічного характеру" розглянуть американська та совєтська делеґації, які продовжують переговорювати в Женеві. Крім того, президент Джіммі Картер і совєтський лідер Леонід Брежнєв зможуть дійти до остаточного порозуміння під час їхньої вершинної конференції, яка може відбутися вже в кінці травня, — твердили представники Білого Дому, додаючи, що Венс і Добринін відбудуть додаткові наради ще в кінці цього тижня.

Того самого дня, тобто в середу, Джоді Повелл, пресовий секретар Білого Дому, намагався заперечити твердження коментаторів, що між секретарем оборони Гарольдом Бровном і адміралом Стенсфілдом Тирнером, директором Центральної Розвідчої Агенції (Сі-Ай-Ей), існують розбіжності в поглядах щодо спроможности ЗСА перевіряти, чи Совєтський Союз додержується постанов нового договору про обмеження атомової зброї.

Повелл признав, що Тирнер кілька днів раніше дійсно сказав перед Сенатською комісією, що Америка „вповні" відзискає свою попередню розвідувальну спроможність щойно десь в 1984-му році, після втрати двох розвідувальних баз в Ірані, але пресовий секретар підкреслив, що ця заява Тирнера не

(Закінчення на стор. 8)

Помер св. п. о. митрат Климентій Прийма

Бруклин, Н. Й. — В четвер, 19-го квітня 1979 р. тут помер на 65-му році трудолюбимого життя після короткої недуги, св. п. о. митрат Климентій Прийма, колишній вікарій для українців католиків в Бразилії, а останньо парох церкви св. о. Миколая в південному Бруклині.

Св.п. о. митрат К. Прийма

Панахида і перенесення тіла до церкви св. о. Миколая при 216 19-та вулиця, відбудеться в неділю, 22-го квітня ц. р. о год. 5-ій по полудні у похоронному заведенні „Тшаска фюнерал гом'' (6741 5-та евеню в Брукліні).

Священичі похорони розпічнуться у понеділок, 23-го квітня ц. р. о год. 8-ій вечора в церкві св. о. Миколая з участю Владики Василя Лостена, єпископа Стемфордської епархії і священства довколишній парохій. Владика Лостен відслужить також у вівторок, 24-го квітня, Архиєрейську Службу Божу о год. 10-ій рано. Тлінні останки св. п. о. митрата К. Прийми будуть перевезені до Бразилії і похоронені в родинному гробівці в місцевості Малєт в провінції Парана.

БАГАТО РАДОСТИ І ЩАСТЯ З НАГОДИ ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО БАЖАЮТЬ СВОЇМ ЧЛЕНАМ, ЧИТАЧАМ ТА ВСЬОМУ ГРОМАДЯНСТВУ

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ І „СВОБОДА"

Іранські провідники стараються зліквідувати внутрішній конфлікт

Теґран/Кум. — Минулої середи і четверга, 18-го і 19-го квітня, релігійний провідник Теґрану, Аятолла Магмуд Талеґґані, та прем'єр-міністер Мегді Базарган переговорювали в місті Кум, релігійному центрі Ірану, з мусулманським провідником Аятоллою Хомейні, стараючись зліквідувати зростаючі розбіжності в нутрі революційного руху який повалив владу шаха Мохаммеда Різи Паглеві.

Аятолла Магмуд Талеґґані

Аятолла Талеґґані впродовж останніх кількох днів одверто закинув Революційній Раді та Революційним Комітетам, які находяться під контролею Аятолли Хомейні, що вони своїми безпідставними арештами, закритими судами, розстрілами колишніх військовиків та урядовців за влади шаха Паглеві та обмеженням підставових прав іранських громадян намагаються „встановити диктатуру та деспотизм". Як інформовано, кілька днів тому члени одного Революційного Комітету заарештували двох синів і невістку Аятолли Талеґґані. Цей мусулманський провідник, на знак протесту проти цього арешту і загально проти діяльности Революційних Комітетів, покинув Теґран і щойно в середу відбув зустріч з Хомейні, старaючись дійти до порозуміння.

У той же самий день в Теґрані відбулася протест-

(Закінчення на стор. 8)

Совєтські громадяни гинуть в Афганістані від куль партизанів

Вашінгтон. — Американська Центральна Розвідча Служба інформує, що совєтські військові і цивільні дорадники, яких Москва масово вислала до Афганістану після перевороту і перебрання там влади прокомуністичними елементами, гинуть тепер від куль підпільників і в боротьбі з партизанськими частинами. Тільки у місяці березні ц. р. загинуло понад 100 совєтських громадян — „спеціялістів". Американська розвідка також підтвердила попередні інформації із столиці Афганістану Кабулю про те, що в околиці Герату партизани забили 16 совєтських дорадників, в тому числі двох жінок, і знівечили їхні трупи.

Згідно з даними західніх джерел в Афганістані перебуває під теперішню пору понад 3,000 совєтських „дорадників" з того понад 1,000 військовиків переодягнених в однострої афганістанської армії, або у цивільні одяги. На кордоні між Совєтським Союзом і Афганістаном стаціонують кілька совєтських дивізій, але совєтські вояки у совєтських військових уніформах ще в Афганістані не появляються. Совєтські спеціялісти займають переважно керівні становища в штабі афганістанської армії, керують совєтськими гелікоптерами, навчають афганістанських вояків новочасної військової техніки тощо.

Західніх спостерігачів особливо зацікавив приїзд на початку цього тижня більшої совєтської військової делеґації на чолі з керівником головного політуправління ген. Алексеєм Єпішевим. Тому, що Єпішев відповідає в першу чергу за піддержку бойового духу в Червоній армії, американські спеціялісти роблять висновок, що ситуація в Афганістані і афганістанської армії мусить бути дуже серйозна, коли маріонетковий уряд в Кабулі попросив Москву вислати таку „шишку". У зв'язку з ефективною партизанською війною, — кажуть західні спостерігачі, — підупала мораль не тільки афганістанської армії, але також і політичних партій, які дотепер підтримували уряд.

ВЕЛИКОДНЄ СЛОВО

БЛАЖЕН. МИТРОПОЛИТА МСТИСЛАВА ДО БРАТІВ І СЕСТЕР В УКРАЇНІ

Дорогі й Улюблені!
Христос Воскрес!

Вітаю Вас, — дорогих і любих та далеких від нас, — із Святом Воскресіння Христового. Вітаю від єпископів, священиків і мирян Української Автокефальної Православної Церкви, що існує і творчо діє в багатьох країнах вільного світу та переховує на чужині духовні скарби нашого народу. Сьогодні всі ми отеплені світлосяйним Святом. Лунає радісне „Христос Воскрес", а відлуння розносить по всьому світові оживляюче „Воістину Воскрес!"

Великдень у носіїв імени Христа — це Свято радости, бож Воскрес Всемогутній, що переміг знущання, страждання і смерть. Великдень, крім того, запорука перемоги Правди над Злом, світла над темрявою, добродійства над злочином. Великдень, нарешті, — це джерело великих сподівань у тих, хто знемігся на тяжкому життєвому шляху. Саме тому, ось уже скоро дві тисячі років, християни щорічно з нетерпінням чекають на Свято Воскресіння. Та не тільки чекають, а й приготовляють себе до нього постом, молитвами і добрими ділами; все для того, щоб мати право на зустріч з Воскреслим Спасителем та сподобитись Його ласк і допомоги у їхніх життєвих потребах.

З особливо глибокою духовною спрагою чекало на цьогорічний Великдень багато людей і народів, зокрема тих, що знайшлися у цьому жахливому столітті під тягарем знущань і терпінь. У сучасному нам світі їх мільйони, а серед них і побожний український народ, знущання над яким особливо жорстоке. З дня на день зростає число страдників українських, отих відважних слуг Христа й оборонців Його заповітів. Тисячі їх покутують у московських в'язницях, концтаборах і на далекому засланні лише і виключно за свою любов до найближчого ближнього — рідного народу українського.

Не перебираючи у засобах загарбницька Москва напружує всі свої сили, щоб знівечити душу нашого народу та обезличити його. Вона знущається над найбільшим у кожного народу даром Божим — мовою нашого народу. Плюндрує скарбниці української культури, в попелища обертає древні наші книгосховища й обкрадає наш народ з усіх скарбів, що ними Господь обдарував у віках Україну й її трудящий та в усіх галузях людського життя творчий народ. Робить усе доступне загарбникові, щоб повернути Україну до стану Дикого Поля.

І ось тут пригадується мені давнє прислів'я: — людина стріляє, а Бог кулі носить. Свідоцтво цьому дала сама Москва, дала його майже напередодні цьогорічного Великодня. Офіційний орган компартії СССР — московська „Правда" подала жахливу вістку про теперішній жалюгідний стан Києво-Печерської Лаври, що була у минувшині твердинею українського духа. Лавру далі плюндрують, далі збезчещують її вікові храми Божі, розкрадають її мистецькі скарби, що їх у віках створив геній української нації. Вістка страшна і жахлива, від неї кров у жилах холоне.

Мимовільне самовизнання своїх злодіянь в Україні Москва виявила одночасно з закликом до відзначення 325-ої річниці т. зв. „добровільного возз'єднання" України з Москвою, даючи водночас своїм свідченням про Лавру найбільш авторитетний доказ, до чого те „возз'єднання" довело. Як бачимо, цинізм Москви не має меж: — кличучи до святкування річниці „возз'єднання", вона одночасно

(Закінчення на стор. 8,

УКРАЇНСЬКИЙ ПОЛІТВ'ЯЗЕНЬ КРИТИКУЄ ПРИНИЗЛИВУ РОЛЮ КИЇВСЬКИХ БЮРОКРАТІВ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Передаємо частину звернення Анатолія Здорового з Пермських таборів до керівників партії та уряду УССР. А. Здоровий, 1938 року народження, науковий робітник в галузі фізики, проживав у Харкові і там у 1972 році був, під час масового погрому над українською інтеліґенцією, засуджений на 7 років позбавлення волі. Звернення датоване 16-го липня 1978 року. А. Здоровий перебував тоді в Кучіно Пермської области.

„Верховному прокурору УРСР г. Глухові

Першому секретарові ЦК КПУ, членові Політбюро ЦК КПРС г. Щербицькому В. В.

Голові Президії Верховної Ради УРСР, заступникові Голови Президії Верховної Ради СРСР г. Ватченкові Д. Ф.

Я змушений звертатися до Вас четвертий раз. Мої дві попередні скарги про національну дискримінацію органами МВД СРСР і органами державної безпеки українців, які перебувають у російських концтаборах і тюрмах, були адресовані до Вас, та їх переслали до Головного управління виправно-трудових установ МВД СРСР, а звідти особам на яких я скаржився за їх шовіністичні вчинки — робітникам тюрми ОД/СТЯ м. Владиміра.

Наступну мою скаргу про дальшу широку практику національної дискримінації супроти в'язнів-українців, яку я заадресував завідуючому відділом адміністративних органів ЦК КПРС г. Савицькому Н. І., затримав шовіністично настроєний інспектор по політвиховній роботі тюрми ОД/СТЯ Дойніков А. А. і потім — згідно з його словами — вона була сконфіскована (хоч з актом про

(Закінчення на стор. 8)

ВЕЛИКОДНІ РАДІО І ТЕЛЕВІЗІЙНІ ПЕРЕДАЧІ П. МАРИНОВИЧА

Ню Йорк, Н. Й. — Роман Маринович, власник „Години Українських Мелодій'', передаватиме в суботу, 21-го квітня ц. р., о год. 9-ій рано з радіостанції WHBI — FM 105,9 святочну Великодню програму. Таку ж програму він передаватиме на телевізійній програмі о год. 5-ій по полудні на руслах 68 і 60 з Ню Йорку і Нюарку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ У СКЛАДІ (поазбучно):
Любов Коленська, Володимир Левенець, Зенон Снилик, Василь Тершаковець і Євген Федоренко (тепер виконуючий обов'язки голови Колегії).

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Проблема молитви в школах

Два рази на протязі чотирьох днів Сенат ЗСА прийняв додаток до законопроєктів про привернення ,,права на добровільну молитву'' в публічних школах цієї країни, відновляючи над цим вразливим питанням дебати, які вже вийшли поза стіни палат Конгресу, як це було майже два десятки років тому. Сам факт, що це питання періодично виринає — чи то в законодавчих палатах, чи в судових залях, чи на шпальтах різних публікацій — свідчить про те, що воно нуртує в народі, не зважаючи на скасування відмовлення молитов у публічних школах рішеннями Найвищого Суду ЗСА в 1962 й 1963 роках, який уважав, що це є порушенням першого додатку до Конституції.

Так і сталося у перших днях квітня цього року, коли сенатор Джессі Гелмс вніс додаток про привернення ,,права на добровільну молитву'' в публічних школах, а Сенат прийняв його спершу в рамках законопроєкту про встановлення окремого Департаменту освіти, а опісля, як додаток до законопроєкту в судових справах. Хоча Сенат затвердив цей законопроєкт, його, правдоподібно, відкине Палата Репрезентантів. Проти додатку також висловився президент Джіммі Картер, людина глибоких релігійних переконань, який заявив, що уряд не повинен втручатись в ці справи.

Не зважаючи на те, що під цю пору існують малі можливості на привернення молитви в публічних школах, ліберальна преса країни починає ,,бити на сполох'', уважаючи, що рішення Найвищого Суду з 1962 й 1963 років правильні і правосильні для всіх майбутніх поколінь і ,,во віки вічні'', не згадуючи, одначе, про те, що для кільканадцятьох попередніх поколінь таким же правильним і правосильним було відмовлення короткої молитви учнями й учителями перед початком лекцій. Напевно ті покоління не були в будь-чому гірші від сучасного. Навпаки, можна сміло твердити, що під оглядом самодисципліни, пильности й поведінки вони були кращі, як твердять визначні педагоги й соціологи. Правда, на це склалося багато інших причин, а не тільки відмовлення кількахвилинної молитви, але немає сумніву, що це відмовлення було позитивним складовим чинником цілого процесу навчання й виховування дітей.

Противники відмовлення молитви в публічних школах дуже поквапно вказують на перший додаток до Конституції ЗСА, згідно з яким Конгрес не має права ,,встановляти релігію''. Але вони промовчують з певною дозою єхидности другу частину цього додатку, в якій сказано, що Конгрес не має права забороняти ,,свобідне виявлення'' релігійних почувань чи переконань. Отже заборону віруючим учням відмовити коротку молитву можна уважати порушенням їх основного права на свободу релігійного віроісповідування. Можливо, що в цій скомплікованій ситуації найкращою розв'язкою була б ,,хвилина тихої медитації'', як це твердять деякі педагоги, яку кожний з учнів міг би використати згідно з тим, як його чи її навчили батьки, чи згідно зі своїм сумлінням. Така концепція була б, правдоподібно, сприятлива і для віруючих в Бога учнів, і для агностиків, деїстів та навіть атеїстів.

Поновні спроби привернення права на молитву в школах вказують на помилковість заложення, що тільки ,,дім і церква є місцем на релігію'', а школа є тільки місцем навчання. Тут і закопаний корінь проблеми, бо школа є не тільки місцем навчання, але й виховання, а релігія є складовою частиною і одного і другого. Від цієї аксіоми відбігла модерна педагогіка, в наслідок чого багато випускників сучасних шкіл різного рівня не мають ані достатнього знання предметів, ані моральних засад виховання, стаючи тягарем для суспільства. Намагання привернути право на молитву в публічних школах ЗСА повинні йти впарі зі заходами привернути загальну концепцію, що школа є не тільки місцем навчання, але й виховання.

Роман Малащук

НАШ ВЕЛИКДЕНЬ

Друзям, що загинули в концентраційному таборі Ебензее на весні 1945 року.

[2]

Під час ,,апелю'' я лежав на снігу, щоб було до рахунку, а потім мене потягли до ,,лікарні''. Через кілька днів мене викинули в такому самому майже стані, як прийняли. Я знав, що за іншим разом вже не буде потреби тягнути мене до ,,лікарні''.

Та випадок хотів, щоб бльоковий того бараку, куди мене призначено, був знайомий одного з моїх друзів, а головне — він завдячував йому свій рятунок ще коли ми перебували в Авшвіці. І ось тепер бльоковий пообіцяв, що перехoває мене в бараці. Тому, що в цьому бараці містилися в'язні різних робочих змін і в кожній порі дня і ночі котрась зміна спала — це було можливе.

Однак і це тривало недовго. До Ебензее почали приходити транспорти з інших концтаборів, евакуйованих і загрожених фронтовими діями і через це я потрапив до іншого бараку.

Війна таки зближалася до кінця. До штольні я вже не пішов, а став дроворубом у самому таборі. Проте й для цієї роботи сили в мене вже не вистачало.

Тоді я довідався, що біля 15 друзів загинули в штольнях, декілька в ,,лікарні'', а інші ще борються зі смертю, одначе вислід цієї боротьби наперед відомий. В рахунок входив лише час. Як ще довго?

16 квітня на ,,апелю'' я вже не міг стояти на ногах. Мене підвели під барак і там покинули.

На руках і колінах я заповз до бараку. Брудна вода й болото, стікаючи з мого лахміття, позначували мою дорогу. Лице засмароване пилюгою і потом, шапку я загубив. Зібравши всі свої сили, я вхопився за стовп, що підпирав стелю бараку, і підвівся. Але ноги не витримали тягару 80 фунтів могo виголодженого тіла, і я обсунувся на долівку. Найбільшим зусиллям я знову підвівся по стовпі, і знову обсунувся. Хотів закричати, але голос застряг у горлянці. Нагло все обірвалося і померкло. Навіть остання моя опора і надія — стовп — стався мені непотрібним. Чорно-червоно-чорно... Темрява... порожнеча... ніч...

Ні це не була смерть.

На цементовій долівці ,,лікарі'' того дня вечором, серед купи скиданих, мов дрова, в'язнів, лежали ми вдвох з другом Олексою Пилипенком. До ,,лікарні'' забрали лише мене, все ще в непритомному стані, Пилипенко не потребував вже ,,лікарні'', він не жив...

Мене завважив серед трупів один з наших в'язнів, що виконував тут обов'язки лікаря. Він забрав мене до ,,лікарні'' і поклав на дошки, намагався привести мене до життя. Нагло заревіли сирени і за кілька хвилин загули тяжкі бомбардувальники і засипали все довкола бомбами. Всі світла в таборі погасли, лікареві опали руки, всяка надія на порятунок зникла.

А на дворі була весна... Як звичайно кожного року в цій порі...

Ми не помічали весни. Як трупи, лежали ми по двоє, троє і четверо на одному ліжку, а в головах нам сиділа смерть.

Вряди-годи доходили до нас важкі вістки. В штольні загинув друг Карабин, з роботи при звалищах збомблених домів привезло вантажне авто трупи, серед них — друга Галему. Немає вже в живих друзів Сіхневича, Тація, М. Семчишина, згинули три брати Ровенчуки, сильні, як дуби, гуцульські леґені. Закатували друга В. Приймака. До лікарні принесли друга Ю. Савицького, спікера радіовисильні ім. Є. Коновальця у Львові, що 30 червня 1941 року подав світові відомість про відновлення української самостійної держави. На другий день його віднесли до крематорію.

В останніх днях квітня почало приходити до Ебензее щораз більше транспортів. Серед них прибули і наші друзі, що їх з Мавтгавзену розкинули ще в січні по різних менших таборах. Ми були знову всі разом.

Всі? Половина групи, що дісталася до Ебензее, вже не існувала, а решта викінчувалася на очах. У таборі видавали вже денно лише один кілограм глевкого хліба на 12 в'язнів і по пів літра супу — звичайної зафарбованої води.

Непомітно квітень змінився травнем. Ми знали, що Великдень цього року припадає на 6-те травня.

Хто з нас доживе до цього великого свята? Ми видирали у смерти вже не дні, а години...

Прийшло 6-те травня.

Вартові стояли озброєні у своїх вартівничих будках, коли перші американські танки в'їхали до табору. На димарі крематорію весняний вітер грався білим прапором...

Шалений рев 20-тисячного натовпу в'язнів сколихнув повітрям. Танки застрягли серед великої людської гущі, що била об них, як морські хвилі. В одну мить були розбиті харчові магазини. Серед куряви і в ровах валялися трупи бльокових і наглядачів, що не встигли втекти від справедливої розправи в'язнів.

А в лікарні в цей час помер на наших руках друг Цюман. Він не дочекався визволення.

Над табором ясніло травневе сонце... Довкола шумів зелений ліс...

І до нас прийшла весна...

Воістину Христос воскрес посеред нас!

Гаррій Імас

ВЕРХОВИНО МОЯ ЗЕЛЕНО-СИНЯ...

Швидко спливає час. Минають дні й тижні — ось вже буде вісім місяців відтоді, як я залишив мій рідний край — зеленогору Буковину. Нині живу в Ню Йорку... Та щовечора, повертаючись до свого ,,апартаменту'', як тут називають домівку, дивлюся на дерев'яну плякетку, що висить на стіні. Один тільки погляд — і наче знову я на Верховині. Подумки мандрую собі полонинами, лісами, крізь хащі продираюсь до хуторів, озиваючись на гук потоків... Вихожу на дорогу. Куди веде путівець? Про що шепочуть свою одвічну пісню смереки? Прислухаюся. А навкруги синіють гори. І невгомонний Черемош котить свої білопінні хвилі до старого Пруту.

Іду берегом річки. Усе тут до болю знайоме, близьке. Стежка виводить на околицю міста. Все ближче й ближче обриси кам'яних будівель. То — Чернівці, центр буковинської землі. Тут промайнуло дитинство, юність... Я люблю своє місто, що розкинулося у підніжжя сивих Карпат. Особливо чудове воно зараз, навесні, коли дерева вкриваються білорожевим цвітом і вітер несе його вулицями, наче легкий пух тополь. Від цього молодіють стародавні Чернівці, яким вже за півтисячі років.

Століття залишили по собі свої незрівняні відбитки в архітектурі, побуті, культурі міста — в усьому. Адже у цьому українському поселенні господарювали молдавські господарі й Оттоманська Порта, австро-угорські імператори і румунські королі. Отуречували, онімечували, румунізували, аби забув гуцул свою рідну мову, аби не трембітали трембіти. Та хіба ж можна задушувати українське слово?! Воно — чисте, як вода з криниці, дзвінке, як пташина пісня.

Двічі — у 1910 і 1903 роках — до Чернівців приїздила Леся Українка. В листі до родини своєї вона писала: ,,Місто симпатичне і чистеньке, ціле на горі, околиця дуже гарна, якась ідилична: гори ще не дуже високі. Прут під самими Чернівцями тихий, в зелених берегах, в'ється собі поміж гаями по широких зарінках''. Відтоді спливло майже вісімдесят років. В житті міста, як і в людських долях сталися значні зміни. Прийшла нова влада, московська, а з нею й нові проблеми.

Оце написав слово ,,проблеми'' та й згадав деякі події порівняно недавніх часів. По війні володарі з Московії дивилися на буковинську землю як на віддалену колонію. Нещодавно вирубали букові ліси, аби в Донбасі шахти будувати. Одну з них навіть назвали ,,Чернівецькою''. Така ,,честь'' обійшлася краю в кілометри облисілих гір та еродованих земель, зсуви й повені стали частими явищами не лише у селах, а й у містах.

Приблизно перші п'ятнадцять післявоєнних років у господарстві був застій. Під час роботи в редакції обласної газети та зустрічей з деякими науковцями не раз доводилося чути про те, що в той час серед представників нової влади нібито побутувала думка: а чи не продати знову зеленогору Буковину румунським сусідам — заради так званої інтернаціональної дружби. Однак совєтський соціялістичний імперіялізм своїх ,,подарунків'' не повертає. Силоміць почали створювати колгоспи, відбирати у буковинських селян худобу... ,,Нагородою'' стала маленька присадибна ділянка коло хати. Однак то не земля, а лише згадка про землю, про яку так мріяв селянин. Сьогодні в селі молоді, посуті, ніде працювати, ніде прикласти рук. У колективному сільському господарстві вона не знаходить ані морального, ані матеріяльного задоволення. Єдиний вихід — піти у місто.

До недавнього часу у Чернівцях промисловість розвивалася повільно. Найбільший був завод машинобудування для нафтопереробної промисловости. Текстильні підприємства, якими колись пишався край, занепали. Старе устаткування майже не оновлюється. Зміни на інтенсифікацію промисловости, підвищення продуктивности праці сталися на початку 60-их років, коли уряд вирішив зміцнювати економіку прикордонної области і тим самим продемонструвати сусідам — румунам, що Буковина тепер вже назавжди ,,совєтська земля''. Почалося будівництво великих заводів приладобудування. Саме на них потрібна дешева робоча сила відірваних від землі буковинських дівчат та парубків.

Знайшовши роботу, вчорашній селянин не має де жити у місті. Сьогодні житлова проблема у Чернівцях — проблема номер один. У виконавчому комітеті Міської Ради мені дали довідку: на черзі для одержання квартир зараз стоїть понад 11 тисяч родин. Щороку споруджується лише 5-6 будинків на 900-1,000 квартир. Черга, звичайно, за таких темпів не зменшується. До того ж пляни будівництва, освоєння капітальних вкладень останніми роками систематично не виконуються. Щоразу міським та обласним керівникам доводиться їхати до Києва, просити-благати аби не ,,зарізали'' бюджет, дали гроші на нове будівництво.

Як будують — теж відомо: за принципом ,,стук-грюк аби з рук''. Бідолахи-новосели одразу ж відчувають на собі принади міського життя: то світла немає, то води. І таке не лише у Чернівцях.

До речі, про воду. У місті, де протікає неповторно чудовий Прут, вода стала проблемою. Так-так, не дивуйтеся. Її не вистачає. До того ж, горе-господарники промислових підприємств по-хижацьки ставляться до водних ресурсів. Вони, мабуть, перші вороги річки. Перетворили її на стічний колектор відкритого типу. Чого тільки не скидають у бідолашну артерію! З офіційних джерел відомо, що Румунія, яка межує з Совєтським Союзом вздовж деяких дільниць Пруту, подавала скарги у міжнародні інстанції про забруднення водного басейну. Та змін на краще покищо не сталося.

Аби подати городянам більше води, особливо в райони нової забудови, дев'ять років тому розпочали будівництво нового водогону ,,Дністер-Чернівці'' Керівники партії та влади у своїх промовах обіцяли задовольнити спрагу мешканців у 1975, потім у сімдесят сьомому році. Однак водогін з ,,великою водою'', як його називають на Буковині, і досі не завершений. З кого спитаєш, коли керівники, які давали обіцянки, помінялися. Причому, нові кивають на своїх попередників. А де ж попередники? За ґратами. Ні, вони не були борцями за волю, за кращу людську долю. Колишні голова міськвиконкому Василь Толмач та перший секретар міського комітету комуністичної партії Віталій Хижняк були звичайними хабарниками. Брали як сліпі, за квартири й машини, за студентські квитки й влаштування на роботу... Але це — вже тема окремої статті.

Ми ж повернемося на вулиці мого рідного міста. За зеленим листям дерев часто-густо не видно фасадів будинків з їх неповторною архітектурою. Народні умільці створили чудові ансамблі, які й сьогодні приносять насолоду. Ось хоча б резиденція ко-

(*Закінчення на стор. 7*)

З МОГО ВІКНА

ГАНУСЯ

Вона стояла на перехресті вулиць Листопада й Байки у Львові, стояла з плетеним кошиком, і продавала підсніжки.

Зодягнена в підміську моду, в щоденне зношене плаття, в ясній квітчастій хустинці, що обгортала лице, лице підлітка.

Такою пам'ятаю Ганусю, як стояла проти мого вікна, давно, давно, ще у Львові.

Ганусяа продавала підсніжки, бо треба було на сіль і на нафту, а Ганусина мама розносила по домах молоко, і так рівноважились у них скромні хатні витрати.

Тата давно не було, а брат, Семен, вчився у Львові на кравця.

Білі в'язки підсніжок, — вістунчики міської весни. Львов'яни любили квіти, купували Ганусин товар, і плетений верб'яний кошик скоро ставав порожній.

Іноді, в моїй кухні, Гануся підчікувала на маму. Біля обіду, мама з дочкою, покидали рухливе місто, щоб знову вранці принести свіжий товар.

У Великодній Четвер, Ганусі з квітами не було. В Господні Страсті не годиться якось продавати, тай у п'ятницю Великодню торгувати грошима не можна, кажуть, що гріх.

Щойно у середу, після Свят, Гануся з'являлася знову напроти мого вікна, та вже не з підсніжками, а з кошиком, повним фіялок, що їх зривала вдосвіта в саді, в'язала конопляною ниткою в малі в'язки й несла до міста, на продаж.

Ви пам'ятаєте певно запах отих фіялок, і пам'ятаєте нитку конопляну, темну й міцну.

Іноді, змерзнувши трохи, Гануся приходила погрітись, і приносила зі собою весну, весну в усміхненім личку, в синіх, мов небо, очах, і в двох пшеничних косичках, що висувались з-під хустки.

Отой тоненький підліток умів вже місити паски, писати воском яйце, виводити гагілки, та продавати квіти, щоб заробити на сіль, і на нафту, та ще й собі на люстерко, а мамі — на хустку нову.

Та ось уже тиждень минув, а Ганусі з квітами не видно.

— Де ж ваша доня, газдине, — питаю свою молочарку.

На обгорілім лиці — смуток, печаль і журба. Газдиня втирає очі зрібним, шорстким рукавом, і з болем у серці, говорить:

— Пропала моя дитина, пропала! Зараз по Великодні прийшли якісь нелюди в хату, і забрали мою Ганусю на роботу до німців...

Білі в'язки підсніжок, вістунчики міської весни. Білі в'язки підсніжок — спогад про білявку Ганусю...

Іванна Савицька

Ігор Качуровський

РОЛЯ ,,ХАТЯН'' У РОЗВИТКОВІ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(До семидесятиріччя заснування журналу ,,Українська хата'')

(3)

Натомість Павло Тичина тієї доби — це вже той самий Тичина, якого ми знаємо зі збірки ,,Сонячні кляринети''. Його лірика мала вже й тоді неповторно-індивідуальне звучання, і вірші його тяжко сплутати з чиїмись іншими:

Де тополя росте,
Серед поля стою.
І шумить, і співа
Жито думку свою.
Шумить жито, співа,
Заохочує жить.
Вітерець повіва,
Жито хилить, п'янить.

Почавши від доби романтизму, для багатьох молодих поетів характерно було малюнкам радісної природи протиставляти свій смуток, уболівати над буцімто втраченим щастям, над марно, мовляв, загубленою юністю. У Тичини нічого цього нема. Його радість нічим не затьмарена, і жито своєю піснею заохочує жити ліричного героя. Це те ставлення до життя, що його п'ятнадцять років пізніше Микола Хвильовий назвав ,,українським вітаїзмом''...

Ще інакше випав поетичний дебют Володимира Свідзінського. Якщо обидва його сучасники (до речі, від нього значно молодші), Рильський і Тичина, вже першими друкованими речами привернули до себе увагу читача та критики, то Свідзінського просто ніхто не помітив. Так він і лишався непоміченим майже до трагічного кінця свого життя. Ось перша друкована поезія Володимира Свідзінського:

Давно, давно тебе я жду...
Коли б побачить ти могла,
Як хороше тепер в саду,
Як гарно мальва зацвіла.
І квіти ждуть тебе, як я...
Се ж я для тебе їх садив,
Для тебе пестив і ростив;
Се ж ти, улюблена моя,
Подарувала їм життя,
В твоїй далекій далині
Була їм сонцем, як мені...
І я, сумуючи не раз.
На самотині, в вечірній час.
Як образ твій мені сіяв,
Про тебе їм оповідав.

Саме цю поезію згадують п'ятитомний словник ,,Українські письменники'' та довідник ,,Письменники Радянської України''. Прикро, однак, що в Совєтському Союзі реабілітація Свідзінського (поета спалено живцем під час евакуації Харкова) обмежилася до появи його імени в кількох довідниках та до публікації трьох добірок його лірики. Тим часом, як ні УРЕ, ні ,,Краткая литературная енциклопедія'' імени Свідзінського взагалі не згадують.

На еміграції вийшли, дуже бідненько видані, ,,Вибрані поезії'' Володимира Свідзінського та його посмертна збірка ,,Медобір'', яку врятував і вивіз за кордон поет Олекса Веретенченко. Цікаво, що канадський поет Ватсон Кіркконнелл включив переклад зі Свідзінського до своєї антології світової лірики, а французький літературознавець Емануїл Райс вважає Свідзінського одним із найбільших поетів двадцятого сторіччя, і то не лише в українському, а й у світовому письменстві.

Серед інших поетів ,,Української хати'' звертає на себе увагу Яків Мамонтів. Його поезія ,,Назустріч дневі'' дихає схвильованими рядками:

Місячна ніч за вікном розтає.
Обриси міста яснють з пітьми.
Знов ми знаходимо ,,ти'' і ,,твоє'',
Ніччю було тільки ,,наше'' і ,,ми''.

Казка розтала, як ніч за вікном.
Ти уже — зрадниця, ти — не русалка.
День настає і глузує над сном:
— Зрадниця! — Боже, як тяжко, як жалко...

Обриси міста яснють, яснють.
Чується гуркіт, і лайка і крик.
Дим піднімається... Стіни сіріють...
Сон... о, мій сон... Він розтав уже, зник...

Мушу, як злодій, тікати додому.
Мусимо хрест наш покірно нести.
Пильно сховавши солодку утому,
Мусимо дневі назустріч іти.

Єдина збірка поезій Якова Мамонтова ,,Вінки за водою'' вийшла 1924 року. Але це були роки, коли автор, занехавши поетичну творчість, присвятився драматургії та літературознавству. А шкода! Бо його поетична творчість показує нахил до психологічного заглиблення, до аналізу почуттів, які розкриваються через вдало схоплену деталь:

Знов ми знаходимо ,,ти'' і ,,твоє'',
Ніччю було тільки ,,наше'' і ,,ми''...

Звісно, не все з-поміж поезій, друкованих у журналі ,,Українська хата'', витримало іспит часу. Цілком забуті тепер Виговський, Постоловський, Павло Савченко, Віталій Самійленко. Дехто з тих авторів, що їх ніхто вже не пам'ятає в Україні, ще живе на еміграції.

* * *

Публіцистика, літературна критика, як рівнож і філософські статті журналу ,,Української хати'' стояли найвище, не поступаючись аналогічним матеріялам наших слов'янських сусідів — росіян і поляків. У цій галузі журнал давав найкраще з усього, що створила наша література тієї доби. Далі йде поезія. Тут уже не можна говорити, що журнал давав усе найкраще: адже серед співробітників журналу ми не бачимо ні Франка, ні Лесі Українки. А такі поети, як Рильський, Тичина, Свідзінський щойно робили тут свої перші кроки.

На третьому місці йде проза. Тут зустрічаємо два відомі широкому загалові імена: Ольги Кобилянської (можна говорити, що в ,,Українській хаті'' існував певного роду культ Кобилянської) та Володимир Винниченко. Доводиться пошкодувати, що співробітництво Винниченка в журналі мало випадковий, несталий характер і обмежилося до публікації двох його новель, які належать до непроминальних вартостей нашого письменства.

Серед прозаїків журналу знаходимо такі імена: Павло Богацький, Галина Журба, Надія Кибальчич, Олексій Плющ. Саме на оповіданні Плюща ,,Страшна помилка'' варто зупинитися. Київська ,,УРЕ'' та ,,Енциклопедія українознавства'' присвячують Плющеві по коротенькому абзацові кожна, при чому сарсельська майже дослівно повторює київську, фактично додавши одне тільки речення: ,,Кінчив життя самогубством''.

Справді, Олексій Плющ прожив лише двадцять років: на другий день після свого двадцятиріччя він заподіяв собі смерть. Писав він вірші й прозу (вірші увійшли до антології ,,Українська муза''). Проза Олексія Плюща — це яскраве заперечення народницьких традицій в українській літературі. Це розлоге розповідання з побутовими деталями та уболіванням над недолею персонажів, лише концентрація уваги на психології індивіда, психологічна аналіза як об'єкт мистецького твору, — така основна особливість цієї прози (яку, до речі, в обох енциклопедіях чомусь названо ,,народницькою'').

[Продовження буде]

Ювілей сенатора П. Юзика в Оттаві

Відзначування 15-річної праці в Сенаті сенатора Павла Юзика відбулося у кінці минулого року в Скайлайн готелі.

Товариство Українських Професіоналістів і Підприємців, головою якого є Богдан Шулякевич, було організатором цього вечора з програмою п. н. „Тестимоніял Рост для сенатора П. Юзика".

На цей надзвичайний вечір прибуло понад 500 гостей з Ню Йорку, Рочестеру, Торонто, Монтреалю, Кітченеру, Вінніпегу, Едмонтону, Тетлеру, Судбури, Порт-Говпу, Брентфорду і т. д. Прибули діти, близька родина, приятелі, знайомі та гості. Господарем тут був Ігор Чума з Торонто, який старався щоб усе вийшло якнайкраще і впору.

Не усі гості-промовці дотримувались легкого, гумористичного „печення" („roast"). Може тому, що це був перший український „рост". В дійсності у багатьох вийшли довгі промови, що перетворило „рост" у „вечір пошани і подяки". Одначе, цей зовсім заслужений вечір пошани і подяки для сенатора, професора, провідника і приятеля усіх, увінчався великим успіхом. 14 етнічних груп прислало своїх представників і понад 60 осіб репрезентувало свої організації на цьому першому українському „рості".

З 14-ох промовців останнім говорив,але найкраще сенатор Р.Белісклі, приятель сенатора Юзика, який вступив у Сенат того ж самого ж самого дня, 4-го лютого 1963 року, разом з сенатором П. Юзиком. Він дуже дотепно розповів про деякі події з їхньої праці і вкінці висловив думку, що „дуже тяжко малювати портрет як хтось постійно рухається..."

Д-р Б. Боцюрків, професор Карлтонського університету і близький приятель сенатора, з гумором говорив про помилковий коментар в газетах відносно прийняття совєтської конституції.

Владика Ізидор Борецький з Торонто сказав, що ми дивимося на сенатора як батька многокультурности і провідної сили в обороні прав людини. Д-р Ю. Данилів, голова Товариства Українських Професіоналістів і Підприємців з Торонто, дорогою дотепу висловився, що сенатор так, як Папа Римський здобув собі пошану в італійців Оттави і Торонто, а його здоровий і життєрадісний настрій підтримують теплі, мінеральні води Спрінґс Спа...

Г. Даймонд, уступаючий голова канадської Ради Християн і Жидів в Оттаві, дякував сенаторові за його працю поради і вирозуміння.

Пані Марія Душник з Ню Йорку, заступниця головного предсідника УНСоюзу в Ню Йорку, передала привіт і побажання від цієї установи, признала, що не можна знайти помилок у праці сенатора, тільки, що було б ще краще, якби сенатор не мусів приділювати своєї уваги багатьом справам.

Сенатор Р. Лапоінт з гумором і подивом говорив про безупинну працю сенатора в Сенаті та його приналежність до безліч різних організацій і запитував, як це він знайшов час виховати четверо дітей?

О. А. Гайда з Торонто був представником Організації Балтійських Народів в Канаді. Він підкреслив, що сенатор є почесний голова їхньої організації, що складається з литовців, естонців і лотишів. Вони надзвичайно вдячні сенаторові за допомогу і поради.

Богдан Панчук з Монтреалю, організатор Українських Ветеранів в Канаді, нагадав давнє знайомство з сенатором, юні часи, початки організаційної праці у західніх провінціях Канади і віддав признання людині, що досягла такого великого ступеня і пошани серед народу.

Юрій Сальський, голова Відділу КУК в Оттаві висловив сенаторові вдячність за постійну підтримку у праці українських організацій. Приятельські відношення і гостинність сенатора зблизили українців і взагалі етнічні групи та обзнайомили більше з Парляментом і працею у ньому.

Джон Самуель очолює многокультурний відділ при Оттавській Шкільній Раді. Він підкреслив велику відданість і успішність праці сенатора.

Сесіл Семчишин з Вінніпегу репрезентував Канадську Раду Народного Мистецтва. Він підкреслив великий ентузіязм і енергію сенатора П. Юзика та успішність в праці.

Д-р С. Радчук з Вінніпегу, голова Централі КУК, висловлював подяку сенаторові за його надзвичайний вклад праці для українського народу та усіх етнічних груп, чим заслужив собі на велику пошану.

Д-р Ю. Войцєховскі, заступник голови Польського Конгресу в Канаді, висловив подяку за все добро зроблене сенатором для польського народу.

Відтак п. Чума покликав до слова сенатора П. Юзика, який висловив подяку усім промовцям і присутнім. Велику кількість телеграм і листів передано сенаторові, як також чудову картину мистця Едварда Козака, що її Б. Шулякевич передав від присутніх і Товариства Професіоналістів і Підприємців. З Монтреалю Володимир Коленич, голова відділу Українських Професіоналістів і Підприємців передав спеціяльно зроблену чудову плякету. З Торонтонської Ґалерії Картин вручено сенаторові ще один образ. Сенатор Белісклі подарував великий портрет сенатора П. Юзика, пан Б. Шулякевич грамоту від Відділу Українських Професіоналістів і Підприємців Оттави, а також наспіло багато інших дарунків, як: книжка вписів і побажань усіх присутніх, альбом світлин з цілого вечора, букети квітів тощо.

На закінчення програми вечора виступив танцювальний ансамбль „Дніпро" з Оттави. До танців приграала оркестра „Самоцвіт" з Монтреалю. Вечір в честь сенатора П. Юзика відбувся величаво і успішно.

Галина Михальчук

Шевченківський концерт на канадській телевізії

Йосип Гошуляк - широко популярний соліст Канадської Опери — вже давно загніздив своє славне співуче ім'я серед української еміграції на Американському континенті, а ще ширше — в Канадському музичному світі, серед музичних критиків передових канадських часописів.

Своїми виступами в Канадській Опері; в сценічних і телевізійних концертах; своїми грамофонними записами в двох, чудово виданих альбомах переважно українських композицій — він гідно, талановито зарепрезентував українське ім'я й нашу музичну культуру серед наших тутешніх компатріотів.

10-го березня цього року, популярна телевізійна станція (CTV-79) пронесла на своїх хвилях через усю Канаду й ближчі американські околиці цілo-годинний концерт соліста Канадської Опери Йосипа Гошуляка, присвячений виключно ювілейному відзначенню Тараса Шевченка — його Кобзареві, озвученому українськими композиторами.

Коротке вступне слово до програми мала Ірина Макарик, модератор Телевізійної станції. Змістовний коментар до тексту пісень — Аріядна Шум-Стебельська.

В цьому концерті наш славний співак проспівав чудово, натхненно, з фортепіяновим супроводом професорки Торонтонської консерваторії Тетяни Ткаченко, десять творів українських композиторів до вогнених слів нашого невмирущого Кобзаря:

„Реве та стогне" — Лисенка; „Молітесь Братія" — Лисенка; „За байраком байрак — Людкевича; „Минають дні" — Рахманінова; „І золотої й дорогої" — Січинського; „Чернець" (уривок) — Верикiвського; „Думи мої, небо невмите" — Бобикевича; „Мені однаково" — Лисенка; „Ой, Дніпре" — Лисенка. Вже наступного дня після цієї телевізійної передачі, з'явилося чимало коментарів захоплення виконанням в канадській англомовній пресі, прославляючих співучий хист нашого славного артиста, що так гідно вшанував пам'ять нашого величного Кобзаря й наших оригінальних композиторів.

Годиться й нам згадати в „Свободі", бодай пост-фактум, про цей черговий успіх нашого артиста Йосипа Гошуляка, що готує тепер до видання свій новий грамофонний альбом виключно Шевченківського репертуару".

Микола Приходько

Загальні збори ОЖ ОЧСУ 2-го Відділу в Ню Йорку

У неділю, 25-го лютого відбулись річні загальні збори ОЖ ОЧСУ Відд. в Ню Йорку у власній домівці при Другій евеню в Домі Визвольного Фронту.

Після відкриття зборів молитвою, одноголосно обрано на предсідника зборів делегатку і містоголову головної Управи ОЧСУ Марію Нестерчук, другим членом А. Коссовську, секретарем Л. Костик.

Теплим словом привітала п-і Нестерчук гостей і подруг, звернувши увагу на важливість зборів та необхідність гарних відносин серед подруг та історичну ролю жінки в політично-суспільному житті на чужині.

Із словами привіту виступили делегати-гості — Б. Качор гол. Відд. ОЧСУ в Ню Йорку, В. Костик від осередку СУМА, Б. Пряшко від ТУСМ і Н. Копчинська від УПА.

Протокол з останніх зборів відчитала проф. Андрієнко-Данчук.

Представники у своїх привітах підкреслили відповідальне становище української жінки в посилюванні національного виховання молоді на еміграції, а зокрема нашої дітвори, тимбільше, що в цьому році ми обходимо Міжнародний День Дитини.

Дарія Степаняк довголітня голова ОЖ ОЧСУ відчитала річний звіт діяльности та познайомила нас з успішно переведеною працею Відділу. Традиційні імпрези, святочні відзначення історичних річниць, героїчних постатей жінок у боротьбі за волю України, участь в демонстраціях — це велика праця.

Новообрану Управу очолила Марія Лозинська, а Д. Степаняк перебрала цим разом містоголовство, секретарка М. Коваль, Т. Цебрій — англомовна секретарка і організаторка молоді, М. Решітняк, організаційна референтка, Д. Магаль фінансова референтка, К. Плішак — культурно-освітня референтка, проф. П. Андрієнко-Данчук А. Коссовська пресова референтка, А. Заборська-Ґелетей — імпрезова референтка, М. Василик — суспільна опіка, Н. Хомут — господарська референтка, М. Гусак, прапороносці: М. Коханська, П. Кузьмович, І. Комар.

Вільні члени: М. Шолой, М. Мачула, М. Пятка, Б. С. Чарторийська; Контрольна комісія — М. Твардовська — голова, члени Л. Грицковян, Л. Костик, заступники Ю. Копчинська, С. Чорна.

Новообрана голова М. Лозинська подякувала за виявлене довір'я до неї, закликаючи всіх членів Відділу та подруг до повної праці покликаючись на незламний дух української жінки в боротьбі за права України. Піснею „Не пора" закінчено збори.

Анна Заборська-Ґелетей

53-річна праця о. крил. Миколи Старуха для Церкви і громади

„Я прийшов до вас і ви мене прийняли. За це я вам нині складаю щиру подяку". Такими словами прощався о. крилошанин Микола Старух зі своїми парохіянами, що їм він служив як душпастир через двадцять шість років.

О. крилошанин Микола Старух

Неділя минулого року почалась відправленням св. Літургії як і кожної неділі. Мала церковця виповнилась людьми з трьох парохій, що їх обслуговував о. Старух, парафія Мілвілл, Вудбайн і Вайлддвуд, Н. Дж. та гостями з церкви св. Петра і Павла. По Службі Божій відбувся парафіяльний обід під час якого промовляв президент Американсько- Українського Клюбу св. Миколая, Стів Романік. Він підкреслив усі ті досягнення української католицької парафії св. Миколая в Мілвіллі, які вона довершила під час душпастирювання о. Старуха. Тут згадав він про заснування церковного хору, сестрицтва і школи про відновлення церкви, вставлення вітражів та іконостасу, про викінчення великого місця на паркування авт, закуп землі під цвинтар та упорядкування його, про це що парафія в Мілвіллі має вісімнадцять акрів своєї землі закупленої на протязі минулих двадцять кілька років.

В імені парохіян промовляв д-р Іван Галій. Він склав подяку отцеві парохові за працю для парохії і для цілої української громади. На закінчення прийняття промовляв сам о. крилошанин М. Старух. „Дорогі мої парохіяни, дорогі мої земляки, з причин мого стану здоров'я, я мушу від вас відійти..." Згадував отець парох про свої переживання в парохії, та дякував усім парафіянам за їхню гостинність та співпрацю та закликав вступати в священичий стан.

По прийняттю, ще багато парафіян приходили зі сльозами в очах особисто попрощатися із своїм парохом та їмостею.

Отець крилошанин Микола Старух жонатий зі Софією з Кордубів став священиком 25-го травня 1925 року, його висвятив митрополит Андрій Шептицький. Свою душпастирську працю він сповняв у Малашівцях, Тернопільському деканаті, в Шумлянах, Підгаєцькому деканаті, а пізніше в місцевості Литвинів в тому самому деканаті. В 1944 році він виїхав з родиною своєю з України і перебував деякий час в Інсбруку, потім в таборі Ляндеку, а відтак служив українцям у Франції. До Мілвіллу в стейті Ню Джерзі прибув він при кінці 1952 року, перебувши в таборах в Бад Кройцнах та Діцу, в Західній Німеччині.

Двадцять шість років провадив о. Старух свою працю у Мілвіллі, Вудбайні і Вайлдвуді, Н. Дж. З причини свого віку і здоров'я, сьогодні покійний Митрополит Кир Йосиф Шмондюк, на бажання о. Старуха, звільнив його з душпастирських обов'язків 12 листопада 1978 року.

Разом із звільненням з душпастирських обов'язків, о. крилошанин Микола Старух одержав вислови подяки від Митрополита Кир Йосифа за свою 53-річну працю для своєї Церкви і свого народу.

Н. Н.

Відбувся панель на Віндзорському університеті

Віндзор, Канада.(Р. З.) — У рамках святкувань 61-ої Річниці Української Державности, заходом Відділу Комітету Українців Канади у Віндзорі, в приміщеннях Віндзорського університету відбувся панель з метою зарадити повільному занепадові української мови серед нашої молоді.

У панелі брали участь: д-р Маруся Бек, відома провідниця українського жіночого руху в Америці і визначна українська політична діячка; суддя Григорій Момотюк, голова Української Православної Церкви у Віндзорі, представник молодшого покоління, уродженець Канади, та д-р Ігор Стебельський, професор Віндзорського університету, молодий учений та провідний член Ліги Визволення України. Модератором був мгр Ростислав Зелений, старокрайовий адвокат, який поставив панелістам три питання: — У який спосіб українська, канадська молодь повинна допомагати українському народові на Рідних Землях? Що треба робити, щоб заховати живою українську мову серед нашої молоді? На які труднощі натрапляє молодь в українських організаціях?

Панелісти по черзі висловлювали свої думки, що їх відтак публіка передискутувала, звертаючись до них за вияснeннями і відповідями.

Д-р Маруся Бек, в аспекті поставлених питань, проаналізувала невідрадну ситуацію серед нашої молоді. Передусім вона звернулася до матерів, щоб вони доклали всіх зусиль у навчанні мови своїх дітей.

Відтак прелеґентка наголосила потребу розбуджувати в українській молоді свідомість приналежности до української спільноти, звертати їй увагу на терпіння українських патріотів на рідних землях і якщо конечно — допомагати матеріяльно і морально, закликати до вивчення української мови та звертатися до українського громадянства, щоб воно пригорнуло цю молодь в існуючих організаціях та допомогло їй творити і розвиватися в її власних організаціях.

Найбільш переконливим зразком, — сказала вона, — є її життя. Народжена в Америці, вона навчалася в середніх школах у рідному краю, де під час переслідування, гартувався її політичний світогляд, її любов до українського народу. Повернувшись до Америки, вона посвятила своє життя українській справі, ввесь час стараючись прищепити свою любов до українського народу наростаючому поколінню. Не лише вона була надхнена ідеєю посвяти українській справі, але її старший брат Іван, який теж навчався у гімназії оо. Василіян у Бучачі. Він по закінченні школи, хоча вернувся до Америки, але коли почув, що український народ підвівся до нерівного бою із своїми ворогами, то залишив американські вигоди і вернувся до рідного краю, щоб у рядах Української Галицької Армії стати в обороні рідних земель. Чи можливо, щоб сьогоднішня українська молодь могла піти його слідами?

Другий панеліст, суддя Григорій Момотюк подав реальні причини сьогоднішньої ситуації серед української молоді. На його думку, молодь намагається знайти своє місце в канадському, політичному суспільстві, яке з нею тільки тоді буде рахуватися, коли вона здобуде знання та зрілість у політичному житті. Як голова Української Православної Церкви у Віндзорі,він підкреслював труднощі у задержуванні молоді при українському зорганізованому житті. Він говорив про конечність створення для неї осередків,де вона могла б розвиватися без накидування їй поглядів старшого громадянства, яке часто повздержує її ініціятиву у підході до українських справ.

Третій панеліст проф. д-р Ігор Стебельський відповідав на поставлені питання із наукової точки погляду. Він опирався на статистичних даних останнього і передостаннього списку населення, які були невідрадні, бо виявили, що уживання української мови серед українського населення маліло. Це дало присутнім репортерам англомовної преси причину до поставлення тривожного заголовку у газеті ,,Віндзор Стар'' — ,,Українська мова завмирає''. Читачі були свідомі того, що вона не завмирає серед старшого громадянства, але що її перестає вживати молодше покоління.

На його думку, причина цього очевидна: школи, оточення, праця, вживання англійської мови в щоденному житті є причиною, що навчання української мови не поступає. Бож української мови в першу чергу повинні дітей навчати батьки, як відмітив прелеґент.

Це ще не значить, що українська справа для молоді байдужа. Вона нею цікавиться на свій спосіб, вона пропагує українську справу серед людей з якими їй приходиться перебувати, вона з любови до української справи культивує народні танки, які вона поставила на непересічний рівень мистецтва, вона висловлює любов до українського народу англійською мовою.

Публіка часто ставила питання політичного характеру.

Маруся Бек, на питання присутніх, вияснила причину непорозуміння в Державному Центрі, в якому вона була директором Інформаційного Бюра.

Панель був цікавий і голоси присутніх домагалися частішого обговорення недомагань в українському житті спільноти.

Концерт Ренати Бабак і Павла Плішки у Вашінгтоні

У Культурно-Мистецькому Центрі ім. Кеннеді 5-го січня ц. р. у Вашінгтоні відбувся спільний концерт меццо-сопрано Ренати Бабак та баса Павла Плішки при фортепіяновому супроводі Томи Гринькова. Концерт зорганізувала „Нешенел Файн Артс Фаундейшн" під гаслом захисту прав людини. 6-го січня у місцевому щоденнику „Вашінгтон Стар" появилася рецензія на концерт, автором якої був Теодор Ліббі, чільний музичний критик цієї газети. Стаття ця появилась п. з. „Бабак і Плішка взаємно викликають найкраще один в одного". Він пише, що концерт був повним тріюмфом для його учасників-вокалістів Ренати Бабак і Павла Плішки та їхнього акомпаньятора Томи Гринькова У тексті Ліббі додає, що Бабак і Плішка продемонстрували саме те, чим справжнє тонке мистецтво відрізнюється від рутини. Тому, що лише мала кількість українців у ЗСА має нагоду читати ,,Вашінгтон Стар", хочемо розглянути і прокоментувати зміст цієї рецензії, що її написано з пошаною до артистів та зі симпатією до українців.

Т. Ліббі признається, що він ніколи раніше не мав нагоди чути співу Ренати Бабак. Але, як людина з досвідом, він стверджує, що Бабак була у знаменитій формі, полонивши слухачів багатогранністю вислову і технікою голосових засобів. Уважливий слухач не міг мати сумніву, що Бабак виявила вершини вокального мистецтва.

Рецензент з особливою увагою зупинився на перших чотирьох точках програми — романтичними піснями на музику Лисенка, Майбороди, Заремби і Мусоргського. В доборі тематики Ліббі бачить віддзеркалення долі самої Бабак, звертаючи увагу теж і на невипадкову послідовність пісень: ,,Айстри" Лисенка — символізують молодість; ,,Виростеш ти, сину" Платона Майбороди — любов до батьківщини; ,,Дивлюсь я на небо" Заремби — поневолення; а ,,Гопак" Муссорґського на слова Шевченка — це вічний оптимізм України — батьківщини Ренати Бабак. Ліббі є переконаний, що саме таке враження ці пісні зробили на слухачів, і що солістка співала їх з відповідним зрозумінням для кожного нюансу від першої ноти до останньої. Ліббі подивляє уміння співачки захопити слухача до такої міри, що він переживає пісню разом з нею, і разом з тим подивляє її інтерпретацію музики і навіть її жестикуляцію і міміку.

Однак треба сказати, що рецензія Ліббі є трохи не рівна: шість параграфів присвячено Бабак, а лише два Плішці. Треба теж зазначити, що рецензія Ліббі не є одне славослів'я. Очевидно, як професійний критик він має і свої застереження. Він звертає увагу на слабу вимову приголосних Ренатою Бабак у французькій і італійській мовах. Але він додає, що навіть коли її дикція у цих мовах була недосконалою, або коли вона інколи перeривала вокальну фразу беручи дихання, Бабак співає з переконанням та інтенсивністю, які перевершують все.

Від себе я хочу додати, що я чув спів Ренати Бабак уже раніше: на концертах, на телебаченні, в радіо, з платівки. Чув також про завваги деяких про її французьку вимову. (Між іншим у якого не-француза є добра французька вимова?) Але здається, що проблему з вимовою мають не тільки співаки, але й критики. Пол Гюм у своїй коротенькій рецензії у „Вашінгтон Повст" захоплюється російською вимовою Павла Плішки (підкреслюю: Плішки, а не Бабак!), яку він вважає такою ж приємною для вуха, як і його англійська мова. Щиро кажучи, якраз російська вимова є слабим місцем у Плішки, під кожним іншим оглядом досконалих інтерпретацій.

Повернімось до рецензії Ліббі. Говорячи про Плішку, Ліббі згадує його українське походження. З усього репертуару виконаного Плішкою на концерті, найбільше враження зробили на Ліббі народні баляди американського композитора Джона Найлса у жанрі ,,вестерн". Ліббі підкреслює, що Бабак не перевершила його, хоча Плішка почав першу групу романсів трохи повільно. Але знайшовши свою дикцію, резонанс і тон — все одночасно — Плішка міцно втримував їх до кінця концерту, продемонструвавши усю красу його повного голосу. Мушу від себе додати, що на мою думку Бабак і Плішка співали поливу гідно рівносильно і те, що ніби Плішка почав першу серію романсів ,,повільно", я такого враження не мав. Відчувається однак, що Бабак зробила більше враження на Ліббі. Наприклад, із великим запалом, аж у цілому параграфі він хвалить Бабак за її арію ,,Прощайте ліси" із ,,Орлеанської Діви" Чайковського, шкодуючи лише, що вона не співала її з повною оркестрою; хвалить її за блискуче виконання однієї із ,,Пісень без слів" Равеля; і лише в одному реченні хвалить Плішку за арію короля Філіпа із ,,Дон Карльоса" Верді, яку зрештою Плішка виконав абсолютно майстерно!

А тут і мої спостереження. Мені найбільше подобалась арія Даліли ,,Моє серце прислухається до твого голосу" із ,,Самсона і Даліли" Сен-Санса. Мабуть, немає другої такої Даліли, як Бабак! Шкода, що вона не виконала усі три арії із Самсона і Даліли. Її французька вимова мені не шкодила, як не шкодить мені французька вимова відємих італійських співаків. Мені подобається статична гра Плішки, либонь динамічність йому не личить. Натомість Бабак утратила б частину свого ,,я", якщо б виконувала б свої ролі статично. Нарешті шкода, що Ліббі не торкнувся питання дуетів. Ми маємо мало дуетів між басом і меццо-сопраном в оперному репертуарі; ролі басів і меццо-сопрана є взагалі ,,скривджені'' супроти можливостей теноpів, баритонів і сопранів. Бабак і Плішка виконали два дуети — між інквізитором і його дружиною Лаурою із Джоконди і між королем Генріком УІІІ і Джейн Сімор із Анни Болейн. Дует із Джоконди вийшов знаменито — важко собі уявити, щоб цю річ можливо було виконати краще. Проте, мені видається, що дует із Доніцеттівської Анни Болейн не треба було включати у програму; наші співаки могли закінчити вечір дуетом із Понкіеллівської Джоконди, а точку „Джоконди" у середині програми замінити індивідуальними аріями.

Д-р Юрій Чорний

Святкування 30-річчя Пластової Станиці Ню Йорку

В очікуваний вечір, 23-го березня ц.р., при численній кількості пластунів, батьків та громадянства, відкрито триденні відзначення 30-річчя заснування Пластової Станиці в Ню Йорку, в великій залі Українського Народного Дому при Другій евеню. На середині заімпровізовано ватру, яку оточила пластова молодь. На підвищенню, на мольберті, стояла велика книжка — хроніка станиці. На обгортці видніла пластова відзнака.

В імені станиці Ірина Куровицька запросила всіх піти в пластову триденну мандрівку святкувань. Вона також сказала, що „символом нинішнього вечора є ватра, яка лучить нас усіх в одну велику пластову родину". І. Куровицька теж закликала: „Згадаймо минуле, погляньмо на сучасне і застановімся над майбутнім". З черги вона привітала всі Пластові Проводи, Представників Установ та всіх гостей.

Голова Ювілейного Комітету, Богдан Кекіш пояснив, що ватра — це символ дружби та приязні і важливий чинник у вихованню молоді. Він сказав, що „Зі сантиментом згадуємо пройдений шлях трьох десятків років — пластунів, які були і є членами станиці — піонерів-основників — віддану працю проводу та виховників — та велику жертвенність і відвагу наших батьків, які придбали нам Пластовий Дім. Ми вдячні Батькам, Пластприятові і Громаді за їх прихильне відношення до Пласту".

Вкінці Б. Кекіш закликав пластову молодь до ідейної праці в Пласті, бо „будучність наша, тут, в діяспорі, залежить від постави нашого наймолодшого покоління."

Програму ватри провадили — Ліда Самущак і Ростик Декайло. Їх гра на гітарах додавала ватрі святочного настрою. Першою точкою був монтаж Стахи Гойдиш, який виконала Оксана Ярема, Лесик Кмета і Олег Данилюк та вся пластова молодь. Монтаж представив життя в станиці. Рівночасно висвітлено прозірки на бічні і головні стіни залі, де ми побачили Львів, з його історичним храмом св. Юра, відтак статую Свободи, краєвиди „Сокола" і „Вовчої Тропи", та ватру, яка горіла великим полум'ям цілий вечір. Відтак окремі пластові курені давали свої програми пісень і малих скечів. Ми побачили: діяграму стану новацтва в станиці за останніх 30 років у виконанню 9-го Куреня юнаків ім. Князя Святослава Завойовника, першу пластову вечірку юначок-скеч 2-го Куреня ім. Лесі Українки, другий епізод пригод Івана Петра Пластуна у виконанню 21-го Куреня юнаків ім. Евгена Коновальця, спомини зі Свята Весни, приготовані 30-им куренем ім. Софії Галечко, пісню навесело „Ой тай дуна..." — куреня „Перших Стеж", та багато інших. Годі тут про все згадати. Всі присутні узялися за руки, створили дружнє коло і співом: „Сіріли у сумерку... Ніч вже йде..." закінчили ватру.

Другий день святкувань, був у суботу, 24-го березня. Після зайнять у школі українознавства прийшли наші найменші зі своїми батьками на пластові зайняття. Гості відвідали окремі кімнати куренів. В кожній кімнаті, на видному місці, виднів хрест, прикрашений вишиваним рушником, як теж світлини патрона Куреня. А довкола — пластові відзнаки, емблеми та інші ручні роботи. На столі — альбом світлин, книги та хроніки куренів. Вікна прикрашені весняними квітами. В кожній кімнаті дижурували члени Куреня, які вітали гостей і радо давала пояснення. Опісля гості зайшли на третій поверх. Тут у великих залях відбувалися сходини новачок і новаків. Батьки і гості прислуховувалися із зацікавленням. Тематика зайнять була великодня, мова велася про великодні звичаї, про писанки й інше.

Опісля показували перший раз фільм про Міжкрайову Пластову Зустріч 1978, в Едмонтоні, Канада (продукція „Папір", висвітлював Ю. Ференцевич). Цікавою новинкою була відеотасьма „Портрет Пласту-Скавту в українській спільноті" молодої-американки (Ґраджует Фільм Стадіс — Ню Йорк університет), мешканки Сьомої вулиці, Бетсі Марсден. Черговим фільмом був: „Дні Української Молоді в Канаді", продукції „Фільмової Служби Пласту", про Міжкрайову Пластову Зустріч 1967 на пластовій оселі „Батурин", та про 100-річчя Канади, та про Світову Виставку ЕКСПО (висвітлював М. Пежанський).

У кінцевий день святкувань, неділю, 25-го березня ц.р. погода була чудова. Пластуни, маршували з домівки до церкви, щоби спільно зі всіми вірними подякувати Всевишньому за те, що минуло, а просити в своїх молитвах про майбутнє. Співану Службу Божу в православному катедральному храмі, св. Князя Володимира, відправив настоятель-прот. В. Базилевський, де православна молодь та делегація зі Станиці, брали участь.

По св. Літургії молодь і гості зійшлися до шкільної залі св. Юра. У першій залі, де на п'ятьох довгих столах, пані з Пластприяту приготовили сніданок, що його розпочато молитвою, що її провів парох св. Юра, о. д-р В. Ґвліч. Опісля на великій залі пластова молодь уставилася за гніздами і Куренями. На чолі став Провід Пластової Станиці та представники Головної Пластової Булави — ГПБ і Крайової Пластової Старшини — КПС та всі присутні колишні діловоди Станиці.

Співом Пластового Гимну розпочато Святочний Апель. Станична, Ірина Куровицька, привітала всіх присутніх. Підкресливши, що ми закінчуємо наше святкування 30-річчя станиці першим пластовим обов'язком, вона сказала: Пластун є вірний Богові — Його ласка і опіка завжди з нами.

Голова Ювілейного Комітету, Богдан Кекіш, прочитав привітання та ґратуляції від Начального Пластуна, Юрія Старосольського. Начальний Пластун в своєму листі навів, що „ми з'єднані в одній великій пластовій родині і успіх кожного гуртування членів цієї родини — це наша спільна дія і наша спільна радість".

Голова СУМА К. Василик привітав учасників, підкресливши, що виховна праця молоді не легка. Щоб схопити душу молодої людини треба виплекати і виховати її зі зрозумінням нашої історії, культури та впоїти в неї любов до Батьківщини та до нашого поневоленого народу.

Богдан Кекіш наголосив значення Станиці як і Пласту в українській спільноті. Він закликав продовжувати пластову мандрівку, скріпити працю в Станиці, та з більшою наполегливістю постаратися здійснити слова Пластового Гимну „В Пласті росте новий люд".

Відтак представники уладів відповідали на питання, що „означає пластова станиця Ню Йорк для кожного з них". Рій новачок „Дзвіночки" розповів, що в Пласті вони вчаться про Бога, Україну і „хто вони є". Юначка, Оксана Хемич, сказала, що „в Пласті вона знаходить все щось нового, цікавого для себе", а Ігор Магун заявив, що Старші Пластуни в міру можливости беруть на себе обов'язки виховників чи пости в головних проводах. В першу чергу вони стараються оформитись професійно, закладають родини і дбають про прибуток до новацтва. Сеніорка Люба Абрамюк-Волинець представила труднощі Станиці, з якими прийшло боротися в самих початках її існування. Без домівки, зайняття відбувалися в парку на Ей евеню, в зимі, в різних приміщеннях, кутом. Як дістали домівку, то вона стала їхнім другим рідним домом. З великим гумором вона описала перший табір у Неровзбурґу, на оселі оо. Василіян. „Наші виховники — піонери — навчили нас пластувати і доглядати вічного вогню ватри — це символ Пласту, пластової праці. Це вміння ми старалися передати іншим, а ті дальше. Сьогодні вже вічний вогонь горить 30-років".

Дальше ведення програми перебрав Бунчужний Свята, Богдан Гошовський. Він викликував окремих пластунок, пластунів і членів Пластприяту для отримання належних їм відзначень. Провід Станиці вручував їм відзначення і ґратулював. Апель закінчено гимном Закарпатських Пластунів „Гей пластуни! Гей Юнаки!...

М.М.

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

Ще одна професійна сила

Нам дуже приємно поділитися з українським громадянством гарною новиною, що ряди українських професіоналістів в галузі медицини побільшуються,в них бо ввійшов новий лікар Ярослав Колибабюк.

Д-р Ярослав Колибабюк закінчив медичні студії в 1973 році, одержавши диплом доктора медицини. В тому році почав „інтершип" в Пресбитеріяльному університеті Пенсильванського медичного центру на хірургічному відділі, що його закінчив в 1978 році, як голова всіх резидентів хірургічного відділу.

Д-р Яр. Колибабюк відкриває хірургічну практику 2-го квітня в північній Філядельфії при Джерментавн Шпиталі.

Незадовго д-р Колибабюк відкриватиме свою другу канцелярію в околиці 24-ої вулиці коло музею мистецтва.

Д-р Ярослав Колибабюк належить до факультету медичної школи Пенсильвенського університету та до Американської асоціяції і до Пенсильванської Медичної Асоціяції.

Д-р Ярослав Колибабюк з дружиною Марією з роду Гайдучок, є членами 424-го Відділу Українського Народного Союзу, а також їхні батьки і брат Орест.

Ю. Трипуненко — секретар 424-го Відділу УНС

У Чіле демонстранти протестують проти арештів

Сантіяго, Чіле. — Біля 200 кревняків заарештованих і „пропавших" осіб влаштували демонстрацію тут в середу, 18-го квітня, вимагаючи від Міністерства справедливости інформацій про долю їхніх рідних. Через кілька годин поліція заарештувала 50 демонстрантів.

Дипломатичні джерела твердять, що чілійська поліція раніше арештувала біля 650 осіб, заявляючи їхнім родинам, що вони „пропали". Кількаразові звернення до Найвищого Суду, влада збуває мовчанкою, а міністер внутрішніх справ Серґіо Фернандез відмовився від будь-яких коментарів у цій справі. Прохання родин, щоб перевести формальне слідство, влада постійно ігнорує. Родини ув'язнених осіб майже кожного тижня влаштовують демонстрації тут біля бюр Об'єднаних Націй та під час відвідин закордонних достойників, протестуючи проти порушень прав людини.

Д-рові Стефанові Булакові сповнилось 86 років

Не багато залишилось між живими на еміграції адвокатів із „старого краю", бо,як на сторінках „Нашого світу" проф. д-р Юрій Фединський подав статистику, то з передвоєнних (перед 1939 роком) — понад 500 адвокатів та аплікантів, частина виїхала на еміграцію, а велику кількість большевики вкоротці по приході до Галичини систематично винищували, і залишилось їх не більше, як сто...

Мабуть молоде покоління не знає, яку ролю виконували українські адвокати на рідних землях, почавши вже від „Руської Ради" в 1848 році. Без чинної співпраці адвокатів була б не постала ані „Просвіта" ані „Рідна школа", кооперація, політичні партії, українська преса та будова української державности, а головно оборона українського населення (часто безплатна) перед переслідуваннями чужої влади.

Можна б без пересади сказати, що довгими десятиріччями в нашому національному відродженні існувала „доба українських адвокатів", головно по Першій світовій війні (відтак при співпраці „кооператорів"), що кермували майже цілістю українського життя культурно-освітнього,господарсько-економічного та політичного. Це дуже цікава ділянка нашого національного відродження та ролі у ній українських адвокатів, що чекає на свого літописця, доки її учасники ще живуть.

Ми добре пам'ятаємо, що в тих часах у всіх наших більших осередках (повітових чи окружних), де була горстка наших адвокатів — вони кермували цілістю нашого громадського життя, очолювали майже всі повітові установи, ініціювали різні акції та майже кожної неділі їздили по селах з рефератами та активізували загал нашого громадянства, а допомагали на місцях наші патріотичні священики, і тому не дивно що була опінія, що нам вдалось у Польщі творити „державу в державі"...

Місто Сколє,осідок Повітового Суду (деколи також Повітової влади, в більшості належало до стрийського повіту), до якого належали 52 села (48 українських, 3 німецькі колонії та містечко Сможе, знане з торгівлі худобою), не мало завеликого щастя — до часів Першої світової війни — до повітових провідників... бо хоча в тому часі були (але лише короткий час) такі визначні адвокати як д-р Андрій Чайковський (відтак у Коломиї), д-р Теодор Ваньо (опісля у Золочеві), д-р Евген Петрушевич (пізніше голова ЗОУНР).

І так щасливо склалось, що саме д-р Стефан Булак, уродженець маленького села Межиброди, уважав своїм обов'язком (єдиний з того села закінчив високу освіту) працювати над піднесенням національного відродження свого народу, що був в тому часі дуже занедбаним. Перед Першою світовою війною інтеліґенції майже не було, хіба трохи учителів, а більшість священиків була староруських переконань.

Д-р Стефан Булак, син середньо заможнього селянина скінчив академічну гімназію у Львові, а відтак правничі студії в Львівському університеті.

Під час Першої світової війни він був учасником Визвольних Змагань у рядах УСС і УГА, як четар, а опісля в армії ген. Удовиченка, де під час воєнних дій був раненим. В УГА, під час облоги Львова, був деякий час адьютантом Начального Вождя УГА ген. М. Омеляновича Павленка. По переході за Збруч ділив долю і недолю української армії, перейшовши з нею цілий тернистий воєнний шлях. Між іншими він був військовим комендантом залізничної станції в Балті та перебув т. зв. „чотирокутник смерти" враз з недугою тифу.

Повернувшись із фронту, та відбувши адвокатську практику, д-р Степан Булак відкрив власну канцелярію в Сколім та на протязі кільканадцятьох років аж до 1939 року очолював майже всі громадські організації — був головою Філії „Просвіти", Повітового Кружка „Рідної Школи" Народного Комітету УНДО, місцевої кооперативи, членом Надзірної Ради Окружного Союзу Кооператив в Стрию та членом-заступником Головного Відділу Т-ва „Просвіта".

Не було ділянки національного життя, де д-р С. Булак не приклав би своїх рук, не пропонував своєї ініціятиви чи поради. Матеріяльно піддержував всі установи та акції, а його адвокатська канцелярія була осередком, де сходились організаційні нитки цілого повіту, та кузнею оборони всіх покривджених і переслідуваних. Мала горстка тодішніх інтеліґентів та свідомих міщан під його проводом проводила велетенську працю в усвідомленні та зорганізуванні цілого повіту.

Церковно - релігійним життям майже 40 років кермував надзвичайно спокійний і все зрівноважений о. дек. Михайло Мосора при співпраці радника о. Миколи Притуляка, який кілька років очолював Філію „Просвіти". Допомагали адвокати: д-р Степан Дольницький (син бл. п. д-ра Антона Дольницького, кол. судді Найвищого Суду у Відні,помер по бійні на 102 році життя), д-р Ярослав Малиняк та мгр Микола Кошів (відтак начальник суду, під час німецької окупації він багато допомагав населенню) та Осип Нагірний, інж. Теодор Цогла, дир. Воломир Садовський, судові урядовці Гребеняк, Ушневич та інші свідомі міщани що всі разом гармонійно співпрацювали.

Перед господарською депресією, д-р С. Булак, хоча мав велику канцелярію і багато клієнтелі, але клієнти йому не завжди точно платили, а персоналові в його канцелярії треба було завжди заплатити за їхню працю. У цьому саме часі автор допису в 1933 році закінчив правничі студії, і попробувавши щастя, зголосився на аплíканта до д-ра Булака. І хоча він тоді не потребував апліканта, бо й агенди в нього зменшились, а жидівські апліканти доплачували від 100-500 золотих, щоб тільки їх прийняти, д-р Булак не лише прийняв автора допису до праці, але й забезпечив повне утримання, щоб уможливити йому провадити організаційну, просвітянську та господарську працю в цілому повіті.

Під час 2-ої світової війни д-р С. Булак провадив деякий час канцелярію в Кракові та працював в УДК. Відтак у 1951 році, через Ляндек і Куфштайн він прибув до Торонто та включився у громадське життя. Хоча лише працював як фізичний робітник у шпиталі та перебув три операції на серце, виявив подивугідну жертвенність на різні національні цілі, що може бути прикладом для всіх наших громадян у цілій діяспорі.

Уже в 1966 році д-р С. Булак пожертвував на УКУ в Римі 2,000 за що одержав подяку від Блаженнішого Патріярха, а також склав пожертви на Шевченківську Фундацію 1,000 дол., на видавничий фонд дитячої літератури ОПДМЛ, 1,000 дол. в газеті „Америка" 14-го квітня 1972 року була стаття „Д-р Степан Булак — меценат української літератури") на Енциклопедію Українознавства — 1,000 дол. на Патріярхальний Фонд — 1,000, на УВУ в Мюнхені — 1,000 долярів, на виховання українських дівчат в Бразилії-1,000 долярів та сотки долярів на інші цілі. Купує книжки, передплачує пресу і в останньому листі з датою 16-го грудня м.р. написав,що „щасливий,що ще за життя міг скласти пожертву на виховання священиків,бо без них наша Церква пропаде на чужині".

Чи не подивляти, що одним-одна старша, хвора людина, яка працювала фізично в короткому часі склала понад 10,000

Якщо б було більше таких жертвенних одиниць — майбутнє нашої спільноти було б забезпечене.

Д-р Микола Ценко

ТАРАС ШУМИЛОВИЧ НА АМЕРИКАНСЬКИХ ВИСТАВКАХ

Тарас Шумилович братиме участь у мистецькій виставці організації САAA у SAA Art Gallery 132 Greenest St. N.Y.C. від 17 до 29 квітня 1979, а також, як член іншої Американської організації — American Artists Professional Leaque INC, виставлятиме з ними у Manufacturers Hanover TRVST (47 вул.) від 23-го квітня до 4-го травня 1979 р.

ВІДБУЛАСЯ СПІЛЬНА НАРАДА

1-го квітня 1979 року відбулася спільна нарада управ Термінологічної Комісії НТШ та Українського Термінологічного Центру (УТЦ) в Америці. Після розгляду дотеперішніх термінологічних та видавничих справ нарада винесла постанови до змінених обставин. Рішено теж скликати ширшу нараду товариств членів УТЦентру на день 28 квітня 1979 р. в год. 2:30 по полудні в приміщенні НТШ в Ню Йорку.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Школа Українознавства СУМ у Ню Йорку в поклоні Кобзареві

Учні Школи Українознавства Осередку СУМА в поклоні Т. Шевченкові На світлині учасники програми.

Учні Школи Українознавства Осередку СУМ, ім. ген.-хор. Т. Чупринки-Шухевича у присутності понад сотні осіб, склали вінок з живих квітів, деклямацій сценок і пісень у підніжжя Кобзаря Волі. Свято відбулося 17-го березня 1979-го року у Домі Визвольного Фронту, при 136 2-га еве., Н. Й. Приємно вражав збуджений настрій дітей, на яких з гордістю дивилися батьки та матері.

Директор школи, проф. Павлина Андрієнко-Данчук відкрила свято, вітаючи присутніх учнів, батьків та гостей на цій Академії, в честь нашого національного Пророка та запрошуючи присутніх насолодитися здобутками дітей та здібністю молодечих умів. Кожна дитина мала нагоду виявити своє знання чи то в груповій деклямації, чи то виступаючи з окремим віршем, а чи у сценці.

Співаний „Заповіт" у виконанні всіх учнів і присутніх становив зворушливий початок цього свята. Першу точку виконали учні 5-ої кляси, одинадцятирічні дошкільники разом з учнями 1-ої кляси продеклямували вірш „Учітеся брати мої!" та відіграли сценку „Портрет Т. Шевченка", за ними слідували наступні точки: — „І виріс я" продеклямував учень 2-ої кл. Микола Яковлів, а Христя Ярош (2 кл.), восьмилітня учениця виконала віршик „Весна" Т. Шевченко. Виконала третя кляса „Я Шевченка поважаю" Роляника, четверта „Сонце заходить" вірш Л. Українки. „На роковини Т. Шевченка" виконала 6-та кляса і „Суботів" (6 кл.), „Мені однаково" (5 кл.), „Гамалія", уривок (7 кл.), „Іржавець" 8 кл., „Перебендя", уривок (9 кл.), „Кавказ, уривок (10 кл), „Сон", уривки — одинадцята кляса.

Учень 12-ої кляси, Михайло Галатин продеклямував з відчуттям вірш М. Вінграновського „Скажи мені, Дніпре".

Пісні, виконані учнями цілої школи поміж деклямаціями, упримнювали довшу програму. Крім „Заповіту", на самому відкритті свята, учні виконали „Садок вишневий", „Думи мої" і кінцевою точкою була пісня „Поклін, Тобі, Тарасе!"

Два короткі реферати написані учнями 12-ої кляси — „Дитинство Тараса" Дарки Корчинської та реферат про політичні поеми Т. Шевченка, Івана Лещука, наявно показували якісний зріст знання та здібностей учнів у найвищих клясах.

Програмою, з відповідним коментарем та ілюстрацією ситуацій, що виникали, провадила пані Б. Сидор-Чарторийська.

У прикінцевому слові, директор Школи подякувала учням і учителям за помітне зусилля, щоб гідно відсвяткувати роковини Великого Кобзаря. Живі квіти, що окрашували портрет Т. Шевченка, вірші, сценки та пісні виконані з дитячою простотою і запалом вмережаться тривким спомином у святочний серпанок, витворений довкола постаті нашого незабутнього Пророка.

Успіхи здобуті дітьми, завдячуємо передусім батькам, що своєю посвятою стараються передати своїм дітям українську духовість і самі живуть кожнохвилинним успіхом своїх дітей. Вони разом із вчителями шкіл українознавства прищеплюють своїм дітям любов до свого рідного, вони є приміром і заохотою.

Всім малим і більшим виконавцям належиться схвальне признання за вміле виконання святочної програми, а дирекції школи і учителям тепле спасибі за добру підготову учнів і за незабутній день.

О. Р.

Про Бабцю

Поховали ми Бабцю Софію Годованець, у суботу. Гарно про бабцю, яка народилась 1901, а померла в цьому році, говорили її знайомі, шкільний директор, колега-учителька, членкиня Союзу Українок і учні народної школи, але мені якось здавалось, що це не вистачає. Я дуже хотіла встати і сказати, що було мені на думці, але, тоді якось я цього не була всилі зробити.

Знаю, що дорогенька Бабуня уже спочиває на другім світі, але у мене, в думках Бабця все ще живе. Ніколи я не забуду кілько років труду їй забрало, щоб я вивчила українську мову, граматику, географію, літературу. І це в такий спосіб, що я цього ніколи не зможу забути. Ще донедавна, як Бабця відписувала мені на мого листа, то мій лист повертався до мене поштою, а в ньому червоним олівцем були поправлені мої помилки. Ця ціна наука дала мені живе, і не лише як наука, але як жива мова і любов до народу. Мені тяжко це описати. Бабця мала рідкісний дар. Вона була лагідної вдачі, здавалось, що мала вічну терпеливість і вміла розворушити своїх учнів до науки та зацікавити, передаючи їм зрозуміння чесноти і добра.

Моя Бабця була дуже цікавою особою і доброю опікункою. Рік-за-роком, день-у-день, кожного ранку я вставала „зі сонцем" і прямувала до Бабціної кімнати. Там, ми сміялись переживали і уявляли собі дії, які проходили в „Лисі Микиті", „Юрчику Кучерявім" і в різних казках, книжках і народних оповіданнях, що їх і не зрахувати.

Св. п. Софія Годованець, портрет виконаний, внучкою Христею Гавриляк-Желехівською

Не забуду також, того, що коли ще я була маленька, кожного дня Бабця приходила по мене, щоб провести мене до школи. Потім вона висушувала шкарпетки промоклі від дощу або снігу та переплітала мої коси, коли я погубила всі стяжки. Прощала лагідно і зі зрозумінням усіх „Мурків" та інших звірят, що „якось" приблукались зі мною до дому.

Ні, я свою Бабцю ніколи не забуду! Вона житиме в моїх думках і в научанні моїх дітей (якщо нам Бог дасть). Ніколи не зможу їй скласти такої подяки, яка їй належиться, лиш бажаю усім, щоб мали таку Бабцю, яка була у мене...

Христина Желехівська

ЗІРВАЛИ БОМБОЮ ПАМ'ЯТНИК ЛЕНІНА В ПОЛЬЩІ

Варшава. — Польське пресове агентство ПАП повідомило, що у місцевості Нова Гута біля Кракова вибух бомби дуже пошкодив пам'ятник Владіміра Леніна. Експльозія пошкодила також мешканевий будинок і поранила 5 осіб, які знаходилися поблизу вибуху. Нова Гута, як відомо, була названа першим головним „соціялістичним" містом, збудованим в 1950-их роках. У місті багато пам'ятників „героїв великої соціялістичної революції", навіть декілька фабрик названо ім'ям Леніна. Польська поліція розпочала слідство і шукає винуватців цього бомбового вибуху.

ВЕРХОВИНО МОЯ...

(Закінчення зі стор. 2)

лишнього буковинського митрополита. Традиційний червоний камінь доповнюється різнобарв'ям кахлів, якими завжди славилася Буковина. На жаль, сьогодні цей пам'ятник архітектури не охороняється державою: в одному з соборів встановили обчислювальну машину і від коливань руйнуються стародавні фрески. Інші приміщення, де зараз розташовано деякі факультети університету, також під загрозою. Про це, до речі, справжні патріоти і уболівальники краси писали до Києва, Москви. Але до їх голосів там не прислухалися.

Сумна доля спіткала не лише колишню резиденцію. Великі церкви, собори, синагоги здебільшого перетворені на склади, архіви, галереї. Тим часом в них є багато справжніх творів релігійного мистецтва. Запустіння панує нині й навколо чудової Миколаївської церкви-пам'ятника архітектури 1607 року. Складена з дубових брусів, вкрита шатровим ґонтовим дахом, вона дуже нагадує селянські хати. Зараз тут автомобільна траса, хмари пилу увесь день висять над церквою. А навкруги — огорожа: бодай би хтось з добрих християн не зайшов, не прибрав би біля святого місця.

... Погляд на дерев'яну плаківку навів на спогади. Їх чимало — про все в одній газетній публікації не розповісти. Кожен день, кожний час, кожну мить рідна земля з кожним із нас. Вона — в серці, у думках наших.

Замість квітів на могилу
бл. п. Софії Онищук
для бідних дітей-школярів у Бразилії
100.00 долярів складає
Родина СЛИЖІВ

Вшановуючи пам'ять недавно померлого першого голови Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Пассейку, Н. Дж.,
бл. п. Д-ра ПЕТРА ІГНАТА
ДИРЕКЦІЯ КООПЕРАТИВИ
складає 25.00 (двадцять п'ять) долярів
на ВИДАВНИЧИЙ ФОНД КАРПАТСЬКОГО СОЮЗУ.
ДИРЕКЦІЯ

Ділимося сумною вісткою, що з Волі Всевишнього, по короткій, але важкій недузі, на 65-му році життя і 41-му році священства, прийнявши Найсвятіші Тайни, помер
наш Найдорожчий БРАТ, ШВЕҐЕР І СТРИЙКО

бл. п. о. митрат
КЛИМЕНТІЙ ПРИЙМА

кол. генеральний вікарій для українців Бразилії, останньо парох храму св. о. Миколая в Полудневім Бруклині, Н. Й.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ почнуться ПАНАХИДОЮ в похоронному заведенні Trzaska, 6741 при 5-ій Авеню в Бруклині, Н. И., о год. 5-ій по пол., в неділю, 22-го квітня, а відтак тіло Покійного буде перевезене до храму при 256 19-та вул., де у понеділок, 23-го квітня, о год. 8-ій веч. буде відслужений СВЯЩЕНИЧИЙ ПАРАСТАС.

ПОХОРОННА СВЯТА ЛІТУРГІЯ буде відслужена у вівторок, 24-го квітня 1979 р., о год. 10-ій ранку. Тлінні Останки Покійного будуть перевезені до Бразилії і будуть зложені в родинній гробниці в місточку Малет, Парана.

Про молитви просять, горем прибиті:

брат — ЛАВРО з дружиною МАРІЄЮ і дітьми СОНЕЮ та ЛАВРОМ
сестри: СТЕПАНІЯ ВЕРКА, ОЛЬГА ПАНЧИНЯК, ЕМІЛІЯ ВЕРКА з родинами
братаниця — ДАРІЯ КІРА з мужем СТЕПАНОМ і донечкою ТАІСОЮ
Ближча і дальша Родина в ЗСА і Бразилії

Замість квітів на могилу
бл. п. Ірини Шухевич
на Фонд св. Софії
10.00 долярів зложив
Інж. Роман ВЕРГУН

У ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА, ДІДА І ПРАДІДА
сл. п.
о. ПАВЛА ТЕОДОРОВИЧА
дня 18-го квітня 1979 року
були відправлені
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
у Трой, Н. Й., Омага, Небраска і Вінніпеґу, Канада.

У глибокому смутку:
дружина — ВІРА
ДІТИ, ВНУКИ І ПРАВНУКИ

Прибиті тяжким і невимовним горем повідомляємо Приятелів і Знайомих, що 4-го квітня 1979 року, згинула, несподівано, з наслідок трагічного випадку, на 23-му році життя,
наша Улюблена і Найдорожча
ДОЧКА, СЕСТРА І БРАТАНИЦЯ
бл. п.
ЛІДІЯ А. ДИКУН

студентка другого року медицини на Торонтонському Університеті.

ПОХОРОН відбувся 9-го квітня 1979 року з похоронної каплиці Кардинала до церкви св. о. Николая, а після похоронних відправ на цвинтар Парк Лавн в Торонті, Канада.

В глибокому смутку:
родичі — Проф. ОСТАП і МАРГАРИТА ДИКУН
брат — Д-р РОМАН ДИКУН
стрийко — Д-р БОГДАН ДИКУН у Венесуелі

З глибоким болем повідомляємо, що 18-го квітня 1979 року спочив у Господі
бл. п.
Д-р КОНСТАНТИН ГРОМІВ

ПОХОРОН відбудеться в понеділок, 23-го квітня 1979 року.

ЗАУПОКІЙНА ЛІТУРГІЯ буде відслужена в понеділок, о год. 10-ій ранку, в катедрі св. Тройці при Брум вул. в Ню Йорку, Н. Й., після того Тіло буде відпроваджене на український православний цвинтар св. ап. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Парафіяльна Рада
церкви св. Тройці в Ню Йорку

У Провідну Неділю, 29-го квітня 1979 року, після ЗАГАЛЬНОЇ ПАНАХИДИ
на кладвищі у Бавнд Бруку, Н. Дж.
відбудеться
ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА
на могилі мого Незабутнього ЧОЛОВІКА
св. п.
ВЯЧЕСЛАВА ДАВИДЕНКА

про що повідомляє Рідних, Друзів і Знайомих
вдова АЛЛА

УКРАЇНСЬКИЙ...

(Закінчення зі стор. 1)

конфіскату мене не ознайомили).

Після пересилання моєї першої скарги з Головного управління виправно-трудових установ, мене викликав робітник УІТЗ МВД Владимірського облвиконкому капітан Карпенко, уважно вислухав і пообіцяв вжити заходів.

Але все залишилося без змін.

Після пересланния моєї другої скарги з ГУВТУ мене викликав вже сам незабутній шовініст капітан Дойніков і, задоволено оглядаючи на всі боки мою скаргу з печатками і замітками 5-6 інстанцій через які вона перейшла, сказав: ,,Навіщо вам витрачувати дарма час? Та ж самі бачите — ваші писання до нас повертаються, а ми їх — до вашої ,справи'. Тільки папір переводите. Краще скажіть відразу нам. Та ж так чи інакше цей папірець прийде до нас, і вживати заходи будемо ми; звичайно, якщо будемо бачити потребу в цьому. Зробимо ми щось невірно, нас виправлять. Але бачите — досі ні зауважень, ні вказівок немає (при чому брав у руки мою заяву) відносно вас, (наглядно показуючи мені відсутність ,вказівок' і ,зауважень'). Себто, вище начальство порушення законности в наших діях не доглянуло. Так ось: мені доручено ще раз побалакати з вами, пояснити вам суть національної політики партії. Хочете слухати? Ні? Добре! Але запам'ятайте: ніякої національної дискримінації у нас немає. І не може бути. Національне питання у нас розв'язане ще в 1917 році. І висувають його тільки наші вороги. І ви ці свої націоналістичні вигадки ,,покиньте".

Далі я вже не слухав. Запевняю вас, я переказав ,,промову-роз'яснення" капітана Дойнікова якомога точно. Тут, як кажуть, ,,навмисне не придумаєш" (точно я її переповів у своїй заяві до ЦК КПРС на ім'я Савицького Н. І., яку написав відразу після ,,розмови").

Мене цілком не дивує становище російського шовініста Дойнікова, чи іншого шовіністично настроєного хулігана на державній посаді — він поводиться згідно з ,,курсом" і духом свого середовища. На ці т. зв. ,,нетипові випадки" — ,,нетипові" для радянської дійсности — я надивився досхочу. Це не газетні декларації, це реальна політика в нашій країні. Багатоплянована, з різними проявами, з різним ступенем хамства, цинізму чи глупоти її адептів.

Не дивує мене й видиме порушення Указу Президії Верховної Ради з 12 квітня 1968 року, який забороняє пересилати скарги особам, на дії яких скаржаться; — у цій країні видано багато законів, але їх мало здійснюють, бо існувало й існує ,,адміністративне міркування".

Дивує мене ваше становище, пане Щербицький В. В. — перший секретарю ЦК КПУ. Ви — член Політбюро ЦК КПРС! Ви репрезентуєте в партійній верхівці СРСР українську державу; Ваше — пане Ватченко Д. Ф. становище, ви ж президент 50-мільйонового народу, української держави, і репрезентуєте їх у верховному органі влади СРСР — Президії Верховної Ради. Що ж ви до біса репрезентуєте, яку реальну владу ви, панове, маєте, якщо якийсь-собі російський поліційний робітник, якийсь-собі замзамзам відділу ГУВТУ СРСР (навіть не міністер, ні його замісник!) начхав на ваші, скеровані до нього (у відділ тюрем і таборів!) заяви — голосіння ваших громадян про захист їх громадянських прав і, не вживши ніяких заходів, він шпурнув ці заяви в кошик. (Віддав вовкові скаргу овечки!)

Мені соромно і жаль мені, що ми українці, з вами, з вашою і таких як ви допомогою, дожили до такої ганьби, до такого гіршого як... становища і своїм конформізмом допровадили до того нашу державу, що втратили і ті прерогативи суверенітету, які були передумовою договору про створення СРСР з 30-го грудня 1922 року.

Що російський уряд в Кремлі дбає про свою власну країну, про свій нарід, про свої національні інтереси — річ природня. Але про що дбаєте ви?

Л.Л. Брежнєв своє т. зв. ,,новою" конституцією 1978 року зліквідував цілковито суверенні ,,права" урядів союзних республік — і за одним заходом громадянства союзних республік. Ви ж, навіть не моргнувши, погодилися віддати їм своїх громадян, погодилися на накинену вам ролю адміністраторів насправді колоніяльного режиму. Сотні тисяч українських громадян насильно вивозять з України (всупереч закону ст. УРСР і СРСР) в іншу країну (в тюрми і концтабори, в армію, висилають ,,відробити три роки" після закінчення ВУЗ-ів і технікумів, ,,вербують" на заробітки, на ,,цілину", на Схід, на ,,БАМ" і на будівництво п'ятирічок" і т. д. і т. д., так, якби на власній землі їм не було місця, не було применення для їх рук і голів?!) Ви мовчки погоджуєтеся, покликаючись на якесь-там домовлення з урюдом РСФСР і СРСР. А коли ці ваші громадяни просять вас, уряд своєї держави, оборонити їх загальнолюдські права, захистити їх від сваволі російських шовіністів, від національної дискримінації — ви фактично умиваєте руки, висилаючи їх скарги на ,,розгляд" тих же шовіністів; себто віддаєте своїх громадян на розправу і сваволю свавільників, які і вас мають заніщо, як і ваших громадян! Сьогодні навіть найвідсталіші народи світу змагають до національної незалежности, піднесення національної гідности, до незалежности в усіх ділянках суспільного життя. А куди прямуємо ми з вами, панове українські державні керівники — в 1978 році — куди ведете ви Україну та її народ?...

Д-ра М. Снігуровича...

(Закінчення зі стор. 1)

кого з Ню Гейвену. За Управу звітував д-р М. Снігурович, який підкреслив співпрацю конвенційних делегатів на 29-ій Конвенції в Піттсбурзі, на якій обрано проф. І. Телюка на головного контролера. Під час останньої каденції в Окрузі зроблено злуку двох Відділів 68-го і 253-го, а новим секретарем 253-го Відд. став п. Гаврильців. В організаційній праці відчувається застій у північній частині Округи, як рівнож в околиці міста Ансонії. Рівнож, за старанням голови, Школи Українознавства в Ню Гейвені, Гартфорді і Ансонії одержали дотації від УН Союзу. На запрошення 277-го Відділу у Гартфорді, голова Округи брав участь у річних зборах. Восені минулого року відбулась організаційна нарада Округи, де обговорено плян праці. В Окрузі, за минулий рік, зорганізовано 112 нових членів, що становить 65.5 відсотків призначеної квоти; пересічно припадає 13 членів на відділ Округи, на жаль три відділи за цілий рік не приєднали ані одного члена. До найкращих відділів Округи належать: 59-ий Відділ у Бріджпорті, де секретарем є п. Т. Сливінський який зорганізував 33 члени., інші два Відділи 387-ий Відділ у Віллімантику, де секретарем є п-і Олійник і 277-го Відд. у Гартфорді, де секретарем є п. С. Кравець, зорганізували більше ніж 10 членів.

Опісля звітував секретар п. Т. Сливінський, подавши до відома, що він написав протоколи двох засідань управи і окружних нарад. Касир, п. В. Добчанський поінформував присутніх про стан каси, сума грошей якої на день 31-го грудня 1978-го року виносить 323.49 долярів, сьогодні сума перейшла вже 400 долярів. Є ще деякі Відділи, які не вплатили своїх вкладок до Округи по 5 центів від дорослого члена на рік. За Контрольну Комісію звітував п. Василенко, ствердивши правильність вписів всіх прилог і стану каси, як рівнож запропонував абсолюторію уступаючій Управі.

У дискусії брав участь п. С. Кравець, який висловив подяку за задовільну працю управі Округи.

На внесок п. Несторчука переобрано Управу Округи в такому складі: голова — д-р М. Снігурович, заступник голови — п. Несторчук, секретар — п. Т. Сливінський, касир — п. В. Добчанський і члени Управи: пп. Гулич і Стець; Контрольна Комісія: пп. Василенко, Ґіна і Михайлишин; почесний голова п. Галькевич.

Про спеціяльну Організаційну Комісію УНС і її працю реферував проф. І. Телюк. Працю і завдання комісії поділено на окремі підкомісії, а саме: членства, організацій, модернізації праці, публічних зв'язків, структури округ, зміни статуту та інші. Комісія уважає, що основною метою УНС є членство і підсилення українських громад на основі братської співпраці. Союз у своїй діяльності мусить повернутись до братських основ у співжитті наших громад і ми мусимо збагнути нові обставини та відповідно до них достосувати методи праці нашої установи. Більше людей мусить брати участь у відновленні праці Союзу, зокрема потрібно молодших із відповідними кваліфікаціями продажу забезпечення, щоб знайти доступ до молодого покоління. Комісія також рекомендує поширення нових грамот забезпечення як рівнож тіснішу співпрацю із іншими нашими економічно-суспільними організаціями, зокрема із кредитівками, які останньо розвиваються на терені ЗСА і Канади.

З черги про організаційну працю доповідав головний організатор п. В. Оріховський, подякувавши за успішну працю Управі Округи. Він сказав, що причиною менших успіхів УНС є брак допливу поколінь у наших громадах, що рівнож створює застій у праці Союзу. Прогалина створилась через обставини: молодше покоління тепер більше цікавиться своїми особистими справами чи родинним життям, але він вірить, що прийде час, що шукання ,,свого коріння" спричиниться також до оживлення праці в УНСоюзі. Ми теж повинні відновити гасло ,,Свій до свого". Якщо б пригадати, що колись УНСоюз створили піонери із початкуючим фондом 225.00 долярів, то сьогодні його капітал величезний, бо він зріс до 42 міл. долярів. В дальшому головний організатор сказав, що дух піонерів ще живе у громадах, його тільки потрібно відновити і підсилити.

У дискусії слово забрав С. Кравець, звернувши увагу, — що ,,Свобода" не приходить точно, а ,,Альманах УНС", як і минулого, так і цього року — спізнений.

П. Василенко рівнож порушив справу достави ,,Свободи". Вияснення подали п. Оріховський і переобраний голова Округи д-р М. Снігурович, який теж у заключнім слові подякував всім за співпрацю і гостинність Бріджпортського Відділу, а зокрема п-і Стець.

Річні загальні збори також одноголосно схвалили наступну резолюцію: змінити статут УНСоюзу в тому напрямі, щоб радними УНС були голови Округ або обрані Округами особи.

Іранські провідники...

(Закінчення зі стор. 1)

на демонстрація прихильників Аятолли Талеггані, хоча цей мусулманський провідник закликав своїх однодумців припинити протестні марші. У середу теж відбулися військова та цивільна демонстрації прихильників Хомейні, але в тих двох демонстраціях брало участь порівняльно мало людей.

У середу вечером Революційна Рада, контрольована Аятоллою Хомейні, у своїй радіопередачі в посередній спосіб перепросила Аятоллу Талеггані за арешт його синів і невістки, але Хомейні того ж самого дня наталврував ,,агентів Америки та інших країн" за намагання нібито привернути владу шаха Паглеві. Державний департамент ЗСА того ж дня відкинув закиди Хомейні, що ЗСА стараються ,,втручатися у внутрішні справи Ірану".

У четвер, 19-го квітня, прем'єр-міністер Мегді Базарган, який вже кількакратно погрожував, що зрезигнує, якщо Революційні Комітети не припинять свою ,,нелегальну діяльність" і не передадуть всю владу в руки його уряду, разом з кількома членами свого кабінету поїхав до міста Кум на переговори з Аятоллою Хомейні. Кілька днів раніше зрезигнував із свого посту міністер закордонних справ Карім Санджабі, твердячи, що іранський нарід не може толерувати такої ситуації, щоб у країні існували ,,два уряди", тобто прем'єра Базаргана і Аятолли Хомейні.

Комунікат УСКР

На засіданні Президії Секретаріяту СКВУ в дні 2-го березня ц. р., обговорено наступні справи, що їх видвигнула Президія Української Світової Кооперативної Ради (УСКР):

Президія Української Світової Кооперативної Ради разом зі членством, перша зголосила свою готовість допомогти Секретаріятові СКВУ зорганізувати і розбудувати однодоляровий фонд СКВУ. Віримо, що практичні заходи Президії Української Світової Кооперативної Ради (УСКР) в цій справі принесуть якнайкращі плоди. Сердечно закликаємо так правне, як і многотисячне кооперативне членство та все громадянство до підтримки цієї важливої і благородної ініціятиви УСКР.

У тісній і діловій співпраці з Президією СКВУ, Президія Української Світової Кооперативної Ради (УСКР) заплянувала видати економічно-господарський альманах. Альманах мав би охоплювати ввесь спектр цього відтинку нашого життя на еміграції: торговельний, фінансовий і промисловий кооперативного і приватного характеру. Цим шляхом просимо так центральні установи відповідальні за окремі організовані відтинки, як і окремих підприємців — зустріти цю ініціятиву УСКР якнайпозитивніше. Українська Світова Кооперативна Рада розішле й опублікує відповідні запитники й інформації в цій важливій справі. Відповіді просимо надсилати на адресу УСКР: World Council of Ukrainian Credit Unions 2351 West Chicago Avenue, Chicago, Illinois 60622, (312) 489-0520.

Повищі пропозиції Президії УСКР схвалила Президія Секретаріяту СКВУ на вищезгаданому засіданні. Закликаємо українську громаду всебічно піддержати ці заходи для їхнього успішного зреалізування.

Микола Плав'юк
президент СКВУ
Омелян Плешкевич
голова УСКР

ВЕЛИКОДНЄ СЛОВО...

(Закінчення зі стор. 1)

прагне змусити наших братів і сестер в Україні співати ще й ,,славу" колишнім і теперішнім ,,кочубеям..."

Сумні вістки, що долетіли до нас у цьогорічний Великдень, притемнюють нашу великодню радість та викликають гострий біль. Проте, де б ми не перебували, нам не вільно допустити, щоб зневіра і сумнів полонили наше серце і розум. Саме тепер, у час найтяжчих іспитів, ми мусимо зміцнити нашу віру, що рука, Воскреслого для нашого спасіння Христа простягнута до кожної людини і до кожного народу. Мусимо також пам'ятати, що каменя, яким людоненависники привалили гробницю Христа, раптом не стало, зникла темрява, а сторожа впала ниць, перелякана перемогою Воскреслого Спасителя.

Нехай же цьогорічний Великдень зміцнить нашу віру, що Христос-Спаситель переможе і теперішніх людоненависників та гнобителів і відвалить камінь від сучасної темниці народів, а визволених зробить новими свідками невмирущости Христової Правди.

Вітаючи вас, — дорогих, любих і далеких від нас, — із Святом Воскресіння Христового, бажаю вам витривалости у тяжкому іспиті, яким обтяжило вас Боже Провидіння. Водночас маю до вас і прохання: — не давайте зарости стежкам і доріжкам, що їх впродовж віків протоптали до Києво-Печерської Лаври наші прадіди, діди і батьки! Ходіть громадно і якнайчастіше на прощу до Лаври, схиліть там свої голови над її руїнами, переболійте біль її збезчещення та тихо і щиро помоліться перед замкненими брамами її храмів Божих, пам'ятаючи, що щира і з глибин серця випливаюча молитва міцніша від криці й сильніша від звільненого з пут атома!

Ми ж — вільні вістку про блюзнірство над найбільшою Святинею нашого народу донесемо до всіх народів і до кожної вільної у світі людини, що має серце і світлий розум.

ХРИСТОС ВОСКРЕС! — ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

Ваш

† МСТИСЛАВ, митрополит.

Великдень, 1979 р. Б.
Оселя Ап. Андрія Первозванного.
С. Бавнд Брук, ЗСА.

Зліквідовано майже...

(Закінчення зі стор. 1)

противиться твердженню секретаря Бровна, що ЗСА вже за рік часу матимуть змогу ,,задовільно перевірювати", чи СССР додержується постанов САЛТ II. Згідно з твердженням Повелла, Тирнер мав на думці всі аспекти розвідувальної діяльности на колишніх базах в Ірані, а Бровн говорив тільки про справи, які пов'язані із САЛТ II. Між іншим, сам адм. Тирнер в середу, 18-го квітня, сказав, що немає розбіжностей між його заявою і твердженням секретаря Бровна.

Однак, деякі члени уряду президента Картера у приватних розмовах із кореспондентами поінформували, що Білий Дім ,,лютий на Тирнера", бо він, мовляв, поширює сумніви щодо спроможности Америки слідкувати за додержанням СССР умов САЛТ II, бо досі відмовився публічно заявити, що така перевірка таки можлива. Білий Дім уважає, що своїми ,,сумнівними виступами" адм. Тирнер скріплює становище тих сенаторів, які з різних причин противляться новому договорові про обмеження стратегічної атомової зброї.

Речник Державного департаменту Годдінг Картер, минулої середи признав, що покищо в Сенаті немає потрібної кількости прихильників САЛТ II, тобто двох третіх всіх сенаторів, для ратифікації цього договору, але висловив надію, що ,,незабаром належне число сенаторів залишить своє опозиційне становище".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 27-го КВІТНЯ 1979 р.

АСТОРІЯ, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Миколая —5-ий Відд., о год. 7-ій веч. в церковному приміщенні при 37-09 31-ша Авеню. На порядку: звітування уряду й інші союзові справи. Проситься чл. при тій нагоді вирівняти чл. вкладки. — В. Левенець, предс., М. Хоманчук, секр.